оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой Үнэн

№ 231 (1831)
Сентябриин 29
Четверг
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

...эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

...ойрын үдэрнүүдтэ хартаабха, овощь хуряажа дүүргэхэ

...Союзай Коммунистическ... XX съездые ажалай амжалтаар угтахын түлөө тэмсэл бү... хүдэлөөн болонхой. Мү... ...нигууд болон механиза... хүдөө ажахын жэлые эмхи... үнгэргэхын, энэ түүхэтэ ...эрэтэй түрэтэйгөөр угтахын социалистическэ мүрысөө ...гэнөөр дэлгэрүүлнэ. Эгээ ...елэ ажахын шухала шухала ...ринүүд ябуулагдажа байна. ...хуряалга, гүрэндэ таряа ту... мүн хартаабха, овощь болон ...культуранууды хуряалга ...ар дүүргэхын тулада колхоз... болон механизаторнууд тэм... ...рим аймагуудай, жэшээнь, ..., Кударын болон бусад ай... түрүү колхозууд ургаса ...ые һайнаар эмхидхэһэнэй ...эхи хүдэлмэреэ дүүргэһэн, ...эрнүүдтэ үлэгшэсэнь сүм ...э шадаха байна.

...үедэ ороohoто культура... хуряалгые, гүрэндэ таряа ту... ...е шамдуулхатаяа хамта кол... МТС-үүд хартаабха, овощь ...ор хуряажа абахын тулада ...й хэмжээ абаха зэргэтэй. ...эдэ, мүнөө саг хүйтэржэ Газарай хүрэхэ саг ойртобо. ..., энэ хүдэлмэри ехэ ааляар, ...гаар ябуулагдана. Колхо... тариһан хартаабхын гурба... ...э хубиһаа ехэнь мүнөө газар ...овощиин хахадһаа ехэнхинь ...агүй байһаар. Ажахыгаа ...ойгоор эмхидхэдэг колхо... ...одой ажахыһаа ехэ олзо байна. Жэшээнь, Иволгын «Коммунизм» колхоз ган... ...ые жэлэй болоо һаань, энэ огородой эдеэ, мүн хартаабха ...йнаар ургуулаа, олзошье ...а. Энэ колхоздо огородой ...үргэлжэ хүдэлдэг юм. Мүн, ...хамта, огородой ажахыда ...нжагүйгөөр хандадаг ушар ...р олон. Хартаабха болон ...рихыень таряад, тэрэнээ ...ха гэжэ ямаршье оролдолго ...гүй мүртөө, малтажа, ху... ...бахаяа оролдодоггүй колхо... ...н байна. Мухаршэбэрэй ай... ...арим колхозуудта иимэ ба... ...уд үзэгдэнэ. Илангаяа Га... Суулгын МТС-үүдэй колхо... ...нэ хүдэлмэри мүнөө боло... ...өөр унжагайруулагдана. Бул... ...й нэрэмжэтэ, мүн Сутайн со... Молотовой нэрэмжэтэ колхо... ...э культурануудай ургаса ху... ...түлөө хүсэд оролдолго гарга... Мүн Кабанскын, Хэжэнгын, ...Хориин болон бусад ...удта хартаабха малтаха, ...хуряаха хүдэлмэри болошо... ...удааруулагдана. Бэшэшье ...удта иимэрхүү баримтанууд ... Эдэ бүгэдэ юун дээрэһээ ...б гэхэдэ, колхозууд болон ...удэй хүтэлбэрилэгшэд ажа... ...хүдэлмэринүүдэй зэргэшээд ..., тэдэниие зохилдуулан ...н орондо, харин һубарюу... ...лжээгээр ябуулдаг заншал...тай. Колхозууд хартаабха малтаха сагта ехэдээл һаа хэдэн хүгшэд, хүүгэдые табяад орхидог байна. Тиигээд сагай шахардуу болоходо лэ хүнүүдые гаргадаг байна. Иимэһээ ехэ хартаабха хүлдэдэг, гэмтэдэг гээшэ. Эдэ бүхы дутагдалнуудые усадхаха хэрэгтэй.

Мүнөө жэлдэ колхозууд ехэ газарта хартаабха түрүү, квадратно-гнездовой аргаар тариһан байна. Энээнэй ашаар ургасын хойноһоо харууһалха хүдэлмэри хүнгэдэһэн, тиигэжэ ряд хоорондын элдүүрилгэ хэгдэһэн. хартаабхын һайн ургаса ургуулагдаһан байха юм. Мүнөө сентябрь дүүрэжэ байна. Хартаабха болон овощь хуряаха хүдэлмэриие тон һаяар дүүргэхэ хэрэгтэй. Колхозууд болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд энэ хүдэлмэриие шамдуулхын тулада яаралтай хэмжээ абаха, хартаабха малтадаг комбайнуудые, механизмуудые бүтээсэтэйгээр хүдэлгэхэ, хүнүүдые нэмэжэ табиха ёһотой. Малтаһан хартаабхаяа поли дээрэһээнь дары зөөжэ абаха, тэрэниие зүбөөр хадагалха гээшэ ехэ шухала асуудал мүн. Имагтал муу газарта хартаабхаяа байлгаһанай гэмээр гутаагаад, һүүлдэ үрэһэ бэдэрхэ баатай болодог байнабди. Тиимэһээ мүнөө хартаабха малтаад, үрэһэ хааха, һайн газарта хадагалха хэрэгтэй. Колхоз бүхэн мүнөө ерэхэ жэлэй тарилгада хүрэхэ хэмжээтэйгээр хартаабхын үрэһэ хааха уялгатай.

Мүн овощь болон корнеплодуудые хуряаха хүдэлмэри ехээр унжагайруулагдажа байна. Мүнөө бүхы овощиин хахадһаа ехэнхинь хуряагдаагүй байна. Тиихэдэ тэжээлэй корнеплодууд олон аймагуудта хуряагдажа эхилээдүй байһаар. Бичурын, Кяхтын болон бусад олон аймагууд энэ культурые хуряажа эхилээдүй. Тэжээлэй корнеплодууд гээшэмнай үнеэдые һүтэй болгодог шэмэтэ һайн тэжээлнүүдэй нэгэн мүн. Иимэ тэжээл эдихэдээ үнеэд гансата һүтэй болодог гэжэ һаалишад өөһэдынгөө дүй дүршэл дээрэһээ хараһан байна. Тиимэһээ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, һүнэй-товарна фермэнүүдые даагшад корнеплодуудые дары хуряажа, үбэлдөө хүлдэхэгүй газарта хадагалхын тулада зохихо хэмжээ абаха ёһотой. Энэнь шэмэтэ тэжээлдэнь ехэ нэмэри болохо байна. Фермэ шадарай тарилгатай байгаа һаа, энэ хүдэлмэридэ малажалай хүдэлмэрилэгшэдые хабаадуулхада болонтой гээшэ.

Хартаабха, овощь болон тэжээлэй корнеплодуудые ойрын үдэрнүүдтэ сүм хуряажа абахын тулада колхозуудай правленинүүд, огородой бригадануудай бригадирнууд, малай фермэнүүдые даагшад яаралтай хэмжээ абаха уялгатай. МТС-үүдэй дирекцинүүд бии байһан машинануудаа бултыень хүдэлгэжэ, энэ хүдэлмэриие дүүргэлсэхэ ёһотой. Мүн энээнтэй хамта колхозууд хартаабха, овощь тушаалгаар гүрэнтэйгөө сүм тоосохо зэргэтэй.

Темлюйскэ механизаторнуудай амжалта

Темлюйскэ МТС-эй коллектив КПСС-эй XX съездые ажалай амжалтаар угтахын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоо. Эндэхи тракористнууд условно трактор бүхэнөөр 650 гектар зөөлэн хахалалга хэхэ гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан байна. Тиин тэдэнэр условно трактор бүхэнөөр 673 га зөөлэн хахалалга хэжэ, тракторна хүдэлмэриингөө жэлэй түсэбые сентябриин 20 болотор 103 процент дүүргээ. Эндэхи механизаторнууд 3 мянган гектар шэнэ ба боро газар элдүүрилжэ, мүн энэ түсэбөө хоёрһоо үлүү дахин дүүргэбэ.

Түрүү тракторна бригадануудай ажалай үрэ дүнгүүд бүришье һайн. Тракторна бригадануудай хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ коммунист Константин Степанович Поломошиной тракторна бригада түрүү һуури эзэлжэ ябана. Энэ бригадынхид условно трактор бүхэнөөр 773 гектар зөөлэн хахалалга хэжэ, тракторна хүдэлмэриингөө жэлэй түсэб 118 процент дүүргэһэн байна. Гадна, тус бригада шэнэ газар элдүүрилхэ түсэбөө 5 дахин үлүүлэн дүүргээ. Энэ бригадын хүтэлбэрилдэг Кировэй нэрэмжэтэ колхоз таряалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 10—12 центнер, зарим участогуудһаа 20—25 центнер ургаса хуряана. Мүн таряа хуряалгын дүнгүүдээр энэ бригада МТС-эй тракторна бригадануудай дунда түрүү һуури эзэлээ.

Е. Красинская.

Республикын аймагуудта тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай 1955 оной сентябриин 25-наи мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Үбһэ сабшалга	Солоомо һүрилэлгэ
Байкало-Кударын	115,2	17,7
Прибайкальска	110,5	59,9
Кабанскын	109,8	40,8
Закаменай	106,9	33,4
Ториин	100,6	—
Сэлэнгын	100,0	16,9
Иволгын	97,1	42,7
Кяхтын	92,8	7,0
Түнхэнэй	90,9	38,4
Хэжэнгын	89,1	—
Кударын	89,0	15,8
Тарбагатайн	87,8	25,9
Заиграйн	79,8	6,9
Курумканай	79,7	31,5
Хориин	79,5	—
Яруунын	78,7	11,6
Бичурын	75,5	8,3
Баргажанай	74,2	21,5
Ахын	70,4	—
Зэдын	70,1	16,9
Мухаршэбэрэй	68,9	6,5
Баунтын	41,1	—

Прибайкальска аймагай колхозууд хартаабха хуряалгые дүүргэжэ байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо хартаабха механизмаар малтажа ябана.

А. Мантаевай фото.

Хартаабха хуряалгые түргэдхэхэ

Энэ жэлдэ Хориин аймагай олонхи колхозууд урда жэлнүүдтэ орходоо хартаабхын ба овощной культурануудай яһала бараг ургаса ургууլһан байна. Жэшээлхэдэ, «Красный партизан» колхоз—150—200 центнер, «Пламя» колхоз—150 центнер хартаабха гектар бүриһөө хуряана. Тиихэдэ Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Победа», «Улаан-Одон» ба бусад колхозуудта хартаабха болон овощной культурануудай һайн ургаса абтажа байна. Аймагай олонхи колхозууд огород эрхилэлгэдэ анхаралаа хандуулдаг, хартаабха ба овощной культурануудые шэлэмэл һайн, уһалагдадаг газарта тарижа, тэрээнэйнгээ хойноһоо саг үргэлжэ харууһалдаг дээрэһээ һайн ургаса ургуулдаг болоо юм. Мүн колхозуудта саг үргэлжын огородно бригаданууд хүдэлмэрилдэг болонхой. Энэ жэлдэ «Путь Сталина» колхозой огородно бригада һайнаар ажаллаа. Тус бригада 15 гектарта хартаабха, 8 гектарта овощной культурануудые тарижа, һайн харууһа хэһэнэйнгээ ашаар баян ургаса хуряажа байна. Эндэ гектар бүриһөө 120 центнер помидор, 100 центнер үгэрсэ хуряагдана. Мүн капустын, морковиин ургаса һайн. Тус колхоз гүрэндэ овощь тушааха, худалдаха түсэбөө дүүргэжэ, гансахан помидор үгэрсэ хоёрой ургасаһаа 50 мянган түхэригэй олзо доход абаа. Тиихэдэ, «Пламя» колхоз хартаабхаяа богонихон болзор соо хуряажа, гүрэнтэйгөө тоосоод, мүн үрэһэ хүрэнгэ хаагаад, колхознигуудайнгаа ажалта үдэртэ ехэ хартаабха хубаахa байна. Мүн «Красный партизан» колхоз хартаабхын ургаса хуряажа, үрэһэ хүрэнгээ һайнаар хадагалаа.

Гэбэшье, аймагай зарим колхозууд хартаабха хуряалгые тон ехээр унжагайруулхаһаа гадна, хартаабхаяа ехээр гээнэ. Мүнөө аймаг дотор хартаабха хуряалгын түсэб ойродоо 67,2 процент дүргэгдээд байна. Илангаяа Сталинай нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Будажапов), «Путь Сталина» (түрүүлэгшэнь нүхэр Гасаранов) колхозууд хартаабха, овощь хуряалгые мүнөө хүрэтэр дууһаагүй, харин Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Баянов) хартаабха малталгые мүнөө хүрэтэр эхилээдүй шахуу. Эхилһэншье газартань хартаабха ехээр гээгдэнэ. Аймагай МТС-үүдтэ хартаабха малтадаг хоёр машина бии юм. Тээд тэдэ машинанууд бүтээсэ багатайгаар ашаглагдана. Жэшээлхэдэ, Үдын МТС-эй тиимэ машина оройдоо 22 гектар хартаабха малтаһан, мүнөө Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилжэ байтараа эбдэршэнхэй хэбтэнэ. Тиихэдэ Хориин МТС-эй машина хоёр колхоздо хүдэлһэн аад, мүртэй юумэ хээгүй.

Иимэ нобшо удаан ажалай шалтагаан юун бэ гэхэдэ, колхозууд хартаабха, овощь хуряалгада анхаралаа багаар хандуулаа, энэ ажалда нэгэ хэдэн үбгэд хүгшэдые, һургуулиин үхибүүдые табяад лэ, хартаабха хуряалгые унжагайруулна. Тиимэһээ хартаабха ехээр гээгдэнэ. Гадна, зарим колхозуудта огородой эдеэе ямаанда, гахайда гэмтээлгэһэн ушарнууд үзэгдэнэ.

Һүүлэй мэдээнэй ёһоор Хориин МТС-эй колхозуудта 90 гектар хартаабхын 58 гектарынь, Үдын МТС-эй колхозуудта 73 гектарай 51 гектарынь хуряагдаа. Энэ хадаа хангалтагүй үрэ дүн мүн. Тиимэһээ хартаабха дары хуряажа дүүргээд, капустаяа һаядаа хуряажа абаха саг ерэбэ.

Ушар иимэһээ колхозууд хартаабха болон овощь хуряалгые саг дары дүүргэхын тула бушуу хэмжээ абаха ёһотой.

Ц. Дандаров,
манай корреспондент.

Казахстанай колхозууд намарай тарилгын түсэб дүүргээ

АЛМА-АТА, сентябриин 27. (ТАСС). Казахска ССР-эй колхозууд намарай тарилгын түсэб дүүргэбэ. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиһээ 100 мянган гектар үлүү ехэ таряан таригдаа.

Республикын урда зүгтэ хабарай тарилгынхида орходоо намарай шэниисэ һураггүй һайн ургаса үгэнэ гэжэ олон жэлэй дүй дүршэл харуулаа. Тиимэһээ шэнэ газар элдүүрилжэ байһан колхозууд шэнэ ба боро газар пар болгон элдүүрилжэ, намарай шэниисэ тариһан байна.

Колхозууд түсэбһөө гадуур намарай тарилга ябуулжа байна.

Английска хүдөө ажахын делегаци Москва ерэбэ

Великобританиин хүдөө ажахын олон хүдэлмэрилэгшэд сентябриин 26-да Москва ерэбэ. Делегациие газартаряалангай, загаһа барилгын ба эдеэ хоолой министерствын парламентска секретарь Дж. Ньюджент хүтэлбэрилнэ. Ерэгшэдэй дунда — энэ министерствын хүдөө ажахын асуудалаар главна советник профессор Г. Дж. Сандерс (делегациие хүтэлбэрилэгшын орлогшо), английска королевскэ хүдөө ажахын обществын гэшүүн сэр Питер Гринуэлл, Шотландиин фермернүүдэй национальна союзай түрүүлэгшэ Дж. Маршалл ба бусад эрдэмтэд болон ордной профсоюзна ажал-ябуулгын хүтэлбэрилэгшэд бии.

Англиин айлшад Советскэ Союзда хоёр недели болохо юм. Тэдэнэр Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ хараха, колхозуудай, совхозуудай болон машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэритэй танилсажа, орон соогуур ябаха, научно-шэнжэлэлгын институдуудта ябажа танилсаха байна.

Внуковска аэродром дээрэ английска хүдөө ажахын делегациие СССР-эй хүдөө ажахын Министрын орлогшо П. С. Кучумов, СССР-эй совхозуудай Министрын орлогшо В. В. Мемнонов, Тимирязевай нэрэмжэтэ Московско хүдөө ажахын академиин профессор А. И. Николаев, Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкын директорэй орлогшо П. В. Беляев, СССР-эй хүдөө ажахын ба совхозуудай Министерствын хүдэлмэрилэгшэд, хэблэлэй түлөөлэгшэд угтаа.

Делегациие Великобританиһаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол сэр Уильям Хэйтер болон Посольствын хүдэлмэрилэгшэд мүн угталсаа.

(ТАСС).

...СР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Дээдэ Тушаалта господин Н. А. БУЛГАНИНДА

Москва, Кремль

...один Министрнүүдэй Соведэй ...гшэ,

...сентябриин 25-да эльгээһэн ...ые абаһанаа би ехэ баяс...гаар баталан мэдүүлнэб. ...Союзай болон Германска ...на Республикын хоорондо ...тическа харилсаа тогтоохо ...Хэлсээе СССР-эй Верховно ...Президиумэй батлаһыень ...елеграммаһаатнай мэдэжэ, би ... Дипломатическа харилсаа ...о советскэ болон германска ...та, мүн бүгэдэниитын эб ...алай хэрэгтэ туһатай байха ...э би мүн лэ этигэнэб.

Дипломатическа харилсаа тогтоолго хоёр оронимнай хоорондохи харилсаа һайжаруулгада, тэдэнэй хоорондо гарадаг асуудалнуудые шиидхэлгэдэ туһалха бээз гэжэ найдажа байһанаа элишэлэн мэдүүлхые би хүсэнэб.

Таниие ехээр хүндэлжэ байһыемни этигэн тогтоожо абыт, господин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ.

Д-р Конрад АДЕНАУЭР,
Германска Федеральна Республикын Федеральна Канцлер.

...А. Булганин, Н. С. Хрущев Д. Неругэй ...нди ошохо тухай уряалые хүлеэн абаа

...Премьер-Министр Джава... Неругэй уряалаар СССР-эй ...нүүдэй Соведэй Түрүүлэг... ...Булганин ба СССР-эй Вер... Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев энэ жэлдэ Инди ошожо, тэндэ хоёр неделиһээ үлүү саг соо байха юм. Ноябрь — декабрь һара соо ошохоор хараалагдана.

...иин Республикын Премьер-Министр ...осподин Джавахарлал НЕРУДЭ

...эй Министрнүүдэй Соведэй ...гшэ Н. А. Булганинтай хам... ...е Инди ошохо гэһэн Тан... ...йн уряалые СССР-тэ бай... ...й Посол господин Менон ...жуулаа.

Энэ уряалайтнай түлөө Танда баясхалан хүргэнэб, энэ уряалыетнай ехэ дуратайгаар хүлеэн абанаб.

Н. ХРУЩЕВ.

1955 оной сентябриин 26.

Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ дээрэ

Мичуринска сад соо

Выставкын садта үдхэн бүшэмэтөөр ургаһан үрэ жэмэсүүд сентябриин наранай хурса һайхан гэрэл доро улайран, шаралан байна. Ургасань эдеэшэнхэй. Үрэ жэмэс түүгшэд корзинкануудые бариад үнинэй ябадаг болоо.

Зунай турша соо энэ садта выставкын олон миллион айлшад, тэдэнэй тоодо оронойм най бүхы районуудһаа ерэһэн зуугаад мянга гаран экскурсантнууд ороо юм. 30 гаран түрэлэй 560 гаран сортын үрэнүүд, жэмэсүүд болон һамарта ургамалнууд эндэ ургана. Тэдэнэй дунда виноград, айва, черешня, абрикос, персик, манчжурска һамар, актинида, гранат, фундук —Москва шадарай эрхэ байдалда юрэ бусын культуранууд бии. Тиин бүхы садыншье юрэ бусын юм. Манай орон дотор ургадаг бүхы юумэнүүдые—урда зүгэйшье, Сибирииншье садуудай үрэ жэмэсүүдые эндэ хаража болоно. Томонууд, толотомо һайханууд, шэрдэжэрхиһэн юумэдэл хурса үнгэтэй жэмэсүүдтэй Алма-Атын апартын үндэр мододые харагшад һайхашаана. Тэрээнтэй зэргэлээд «Ренет бурхарда», «Розмарин белый», «Пармен зимний», «Золотой» яблонинууд, «Лесная красавица» груша болон бусад өөһэдынгөө хүндэ жэмэсүүдтэ даруулжа, гунхалзан найгалдана. Тэдэнэр урда зүгһөө асаргдаад, үшөө 1937 ондо выставкын территори дээрэ һуулгагдаһан байгаа. Эдэ ургамалнууд урда зүгэйхиһөө дутуугүй үрэ жэмэс үгэнэ. Тэдэнэр үбэлэй сагта ехэ харууһа хэрэглэдэг: үнжэгэн һалаануудыень хүйтэнһөө хамгаалха хэрэгтэй.

И. В. Мичуринай памятнигые тойроод байгаалиие агууехэ хубилгагшын ургууլһан үрэ жэмэстэ культурануудай эрхим һайнууд, нилээд дэлгэрэнги сортнууд ургана. Тэдэнэр урда зүгэйхидэ булигдаhагүй, дунда полосагай хүйтэнһөө айдаггүй, тиихэдэ зарим сортнуудынь хойто зүгтэшье үбэлжэнэ.

Энэ намар—мичуринска намар. Шухала удхатай үдэрые—ургамалай ажамидаралые залан хүтэлхэ замуудые нээһэн, ородой агууехэ эрдэмтын түрэһэнһөө хойшо зуун жэлэйнь ойе оромнай тэмдэглэнэ.

Садта орогшод Мичуринай творчествые хаража, тэрээнтэй танилсана. Участогуудайнь нэгэн дээрэ И. В. Мичуринай хүдэлмэриин дүй дүршэлнүүд харуулагдана. Эндэ мянгаһаа дээшэ яблонинууд, грушанууд, вишнинүүд, черешнинүүд, сливэнүүд, виноградууд болон бусад ургамалнууд суглуулагдаанхай.

«Пекин шафранный» гэжэ алдарта яблони—дунда полосада һайнаар үбэлжэдэг эрхим сорт юм. Тэрэ залуугаар жэмэслэдэг, жэл бүхэндэ элбэг ехэ үрэ үгэдэг юм. Һайн харууһалгатай байхадаа зарим модонуудынь долоон жэл боломсоороо тус бүридөө 76 килограмм хүрэтэр жэмэс үгэнэ. Тиихэдэ, 12 жэл соо ургаһан модонуудһаань 200 килограмм ба үшөө дээшэшье яблока хуряагдаһан байна. Үнжэгэн, шэмэтэй, амта һайнтай, һайхан үнгэтэй үрэ жэмэсүүдынь сентябриин һүүлээр эдеэшэдэг ба май һарын гаратар тэдэниие хадагалхадашье гутадаггүй. «Пекин шафранные» суглуулан сасуугаа эдихэдэ амтатай байдаг. Гадна, тэрэнэй үрэнүүдһээ яһала һайн варени, мармелад, сукат бэлэдхэгдэнэ. Энээнэй урдын гарбалнууд: «Пекин литовский», «Китайка», «Ренет орманский» гэжэ яблонинууд тэрээнтэй зэргэлээд ургана. «Славянка», «Кандилль—китайка», «синап мичурина», «Козловский чернослив» гэжэ яблонинуудай, «Бере зимняя» грушын; «Краса севера» вишниин, амтата эдеэтэй рябинын сортнуудай ба бусадай хайшан гээд бии болоһониинь участок дээрэ элеэр харуулагдана. Урдынь түрэлхи модонуудтай зэргэлүүлэн шэнэ ургамалнууд таригданхай. Грушын түхэлтэй үрэтэй «Ренет бергамотный» гэжэ яблони сад соо ургана. Мойһон вишни хоёрой хоорондын гибридые—«церападусые» сад дотор хаража болоно. Мичуринай урда тээ иимэ ургамал байгаалида үзэгдөөгүй байһан юм. Тэрэнэй үрэнь вишнидэ адли байбашье, мойһонойхидол адляар сасаглан урганхай юм. Тэрээнтэй зэргэлээд, И. В. Мичуринаар түрүүшынхеэ культура болгогдоһон актиниди гэжэ жэмэс ургана. Тэрэнэй тон амтатай үрэнүүдтэ «С» витамин элбэг байдаг.

Ургамалай ажалай ба малажалай бүхы һалбаринуудта ажаллажа байдаг олон тоото мичуринецууд шэнэ сортын ургамалнуудые ба һайн үүлтэрэй малнуудые бии болгоно. Селекционернүүд-плодоводууд ехэ амжалтануудые туйланхай. Тэдэнэр манайороной элдэб зононуудта зуугаад шэнэ сортын үрэ жэмэс ургуулдаг болобо. Дунда ба хойто зононуудта тэдэнэй ургуулдаг болоһон зуу гаран эрхим сортын үрэ жэмэс сад соо харуулагдана. Мичуринай дүтын һурагшад болон тэрэниие дагагшад И. С. Горшков, П. И. Яковлев, С. Ф. Черненко болон бусад селекционернүүдэй эрхим туйлалтанууд эндэ табигданхай. Ороной дунда полосада зорюулан Ф. К. Тетеревэй ургууլһан черешня һонирхолтой байна. Тэрэнэй үрэнүүдтэ 20 процент хүрэтэр сахар байдаг юм. Амтанайнгаа талаар тэрэ хадаа урда зүгэй олон сортнуудһаа үлүү һайн байдаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ И. В. Мичуринай нэрэмжэтэ алтан медаляар шагнагдаһан А. Н. Вельяминовай абрикос элбэг дэлбэг ургаса үгөө. Урда зүгэй бэшэ болоһон алтарма һайхан үрэ жэмэсүүдые Москвада суглууլһаниие харахада гайхахаар байна. Сортнуудай дундаһаа томо, амтатай үрэ үгэдэг нэгэ абрикос «Хойто зүгэй триумф» гэжэ Вильяминовай нэрлэһэниинь тушаан болоһон ушар бэшэ юм.

И. В. Мичуринай, тэрэнэй шабинарай бии болгоһон үрэ жэмэстэ ургамалнууд оронойм най садуудта 300 мянган гектар талмай эзэлнэ.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА hУРАЛСАЛАЙ ШЭНЭ ЖЭЛЫЕ ЭМХИТЭЙГЭЭР ЭХИЛЭЭ!

Марксистско-ленинскэ теориие гүнзэгыгөөр шудалхын түлөө

Үнгэрhэн жэлдэ партийна hуралсалай олонхи кружогууд, политhургуулинууд занятинуудаа эмхитэйгээр ба идейно-теоретическэ дээдэ хэмжээндэ үнгэргэхэ талаар зарим тэды амжалта туйлаhан байна. Дүн гаргалгын занятинууд дээрэ кружогуудта, политhургуулинуудта хабаадагшад үзэhэн материалаа гүнзэгыгөөр шудалhанаа, өөрынгөө политическэ мэдэрэлые дээшэлүүлhэнээ харуулаа. Мүн марксистско-ленинскэ теориие бэеэ даагаад шудалагшад хараалагдаhан материалаа үзэжэ дүүргээ. Партиин түүхые шудалха гол түхэлэй кружогууд: Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи (пропагандистань нүхэр Ширабон), Сосновско МТС-эй дэргэдэхи (пропагандистань нүхэр Д. Номтоев), Романовска тосхоной дэргэдэхи (пропагандистань нүхэр Абашеев) ба «Коминтерн» колхозой дэргэдэхи политhургуули (пропагандистань нүхэр Дымчиков) занятинуудаа hайнаар үнгэргэhэн байна.

Гэхэтэй хамта, үнгэрэгшэ hуралсалай жэлдэ партийна hуралсалдамнай бага бэшэ дутагдалнууд үзэгдэhэн байгаа. Гол дутагдалынь юуб гэхэдэ, зарим коммунистнууд политическэ hуралсалда ёhо тэдыгээр хандаhан байгаа. Нэгэ зарим коммунистнууд үзэhэн материалаараа конспект табидаггүй дээрэhээ тэрэнээ гүнзэгыгөөр ойлгодоггүй, үнгэрхэдөө занятиhаан гээгдэдэг ушар үзэгдэдэг байгаа. Жэшээнь, «Коммунизм», «Улаан туяа» колхозуудай партийна организацида, финансово-банковска хүдэлмэрилэгшэдэй дунда эмхидхэгдэhэн кружогуудта иимэ ушар үзэгдэhэн байна.

Мүн юрэнхы эрдэмээ дээшэлүүлдэг коммунистнуудта биратай туhаламжа үзүүлэгдээгүй. Комсомолецуудай политическэ анхарал багаар табигдаhан байна.

Мүнөө жэл аймагтамнай 3 политhургуули, партиин түүхые шудалха гол түхэлэй 6 кружок, В. И. Ленинэй ажабайдал ба ажал-ябуулгые шудалан үзэхэ 5 кружок, партиин түүхые шудалха дээшэлүүлhэн түхэлэй нэгэ кружок, политэкономи шудалха кружок эмхидхэгдэхэнь. Эдэ кружогуудта, политhургуулинууд ба семинарта хамта дээрээ 218 коммунистнууд hуралсаха. 200 гаран коммунистнууд бэеэ даагаад hуралсаха юм. Тэрэ тоодо 15 хүн политэкономи, бэшэниинь В. И. Ленинэй ажабайдал ба ажал-ябуулгые шудалха байна. Мүн 20 гаран коммунистнууд юрэнхы эрдэмээ дээшэлүүлхэ hургуулинуудта hуралсаха.

Партийна hуралсалай ябасынь, тэрэнэй шанарынь гол түлэб мэргэжэл hайнтай пропагандистнуудhаа, тэдэнэй дүй дүршэлhөө дулдыдадагынь мэдэржэ, бидэ мүнөө пропагандистнуудые шэлэн олохо, тэдэнэй мэргэжэл шадабариие хододоо дээшэлүүлжэ байха, пропагандистска кадрнуудаа бэхижүүлхэ хэрэгтэ гол анхаралаа табинабди. Пропагандистнуудаймнай олонхинь дээдэ ба дунда эрдэмтэй, пропагандистска хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй, шадабари мэргэжэл ехэтэй юм.

Олохон пропагандистнууднай партиин обкомой дэргэдэ эмхидхэгдэhэн hарын курсада энэ зундаа hуралсаа. Нүхэд Дымчиков, Балданов ба Нимаев гэгшэд иимэ курсада хоёрдохёо hуралсаа.

Энэ hуралсалай жэлдэ пропагандистнуудтай табан семинар үнгэргэхөөр түсэблэнэбди. Түрүүшымнай семинар сентябриин 20-до болоо. Удаадахи семинарнуудайнгаа түсэбые пропагандистнуудтай зүбшэн хэлсэжэ, тэдэнэй hанамжа, дурадхалнуудые хараадаа абажа табибабди. Иигэжэ түсэбөө табихадамнай пропагандистнуудnай семинарайнгаа темые урид мэдэжэ, тэрээндээ тусхай бэлэдхэл хэхэ аргатай болоно. Семинар дээрэ ехэ бэлэдхэлтэй, мэргэжэлтэй пропагандистнууд, партиин айкомой секретарьнууд лекци, элидхэл хэхэ юм.

Өөhэдөө бэеэ даагаад политическэ эрдэмээ дээшэлүүлжэ байhан коммунистнуудта саг үргэлжэ туhаламжа хүргэжэ, тэдэндэ лекци, элидхэлнүүдые уншажа, хэрэгтэй сагтань консультаци үгэжэ байхабди. Консультаци хэхэдээ шагнагшадай асуудалда миил харюусаха бэшэ, харин тэдэ асуудалнуудыень шагнагшадтай зүбшэн хэлсэжэ, эдэ асуудалнуудые hайса ойлгоогүй хүнүүдтэ ойлгуулха зорилго табихабди. Hуралсалай үнгэрэгшэ жэлдэ консультантнууд нүхэд Г. Бадашкеев, Н. Бурдуковский, Дандаров гэгшэд ехэ шадабаритай, hайнаар консультаци хэдэг байгаа. Мүнөө жэл тэдэнэй дүй дүршэлые ажал хүдэлмэридөө үргэнөөр хэрэглэхэбди.

Октябриин нэгэнhээ бүхы кружогуудта, политhургуулинуудта эмхитэйгээр заняти эхилхэнь. Түрүүшын 3—4 занятинууд дээрэ партиин ЦК-гэй июльскэ Пленумэй түүхэтэ тогтоолнуудые коммунистнууд шудалхань. Бэеэ даагаад hурагшад мүн лэ эдэ материалнуудые шудалжа эхилхэнь.

Hуралсалай шэнэ жэлые эмхитэйгээр эхилжэ, коммунистнуудай ба комсомолецуудай hуралсалые идейно-политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхэ дүүрэн эрхэ байдал манда бии байна.

Ц. Галсанов,
партиин Яруунын айкомой пропаганда ба агитациин таhагые даагшын орлогшо.

Hуралсалай жэлдэ манай бэлэдхэл

Нёдондо манай колхоздо нэгэ кружок, хоёр политhургуули хүдэлhэн байгаа. Үнгэрhэн жэлэй hуралсалай дүн хараадаа абажа, энэ жэлэй hуралсалые эмхидхэхэмнай.

Hуралсалай үнгэрhэн жэлэй дүнгые зарим тэды харуулха болоо hаа, партиин түүхэ шудалха кружок хоёрдохи жэлээ хүдэлмэрилөө. Тэрээндэ юрэнхы эрдэмэйнгээ талаар нилээд бэлэдхэлтэй 7 коммунист hуралсаhан байна. Гэбэшье, кружогые хүтэлбэрилэгшэдэй hэлгэhэн, тэдэнэрэй hулаар хүдэлмэрилhэн дээрэhээ тус кружок программаар хараалагдаhан материалаа хүсэд үзэжэ шадаагүй.

Колхозой центр дээрэ хүдэлмэрилhэн политhургуулиие эндэхи долоон жэлэй hургуулиин багша нүхэр Гармажапов хүтэлбэрилөө. Энэ hургуулиин заняти түсэбэйнгөө ёhоор ябуулагдажа, программаяа амжалтатайгаар дүүргээ. Пропагандист занятидаа hайса бэлдэжэ, ехэ ойлгосотойгоор заадаг материалаа колхозой болон аймагайнгаа ажабайдалтай холбодог, энэ hургуулида хабаадагшадай ажал хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые харуулалсадаг байгаа. Энэ hургуулида hурагшадай олонхинь hуралсалай энэ жэлдэ КПСС-эй түүхын хуряангы курсые шудалха бэлэдхэлтэй болонхой юм.

Мүн Гэдэн нютагай бригадада баhа нэгэ политhургуули эмхидхэгдээ hэн. Тэрэ hургуулида hурагшад яhала hайнаар hуралсажа, программаяа дүүргэhэн байна.

Гэхэтэй хамта, үнгэрэгшэ hуралсалай жэлдэ коммунистнуудай 17-ниинь hуралсалда элдэб шалтагаанаар хабаадуулагдангүй үлөө hэн.

Энэ жэлдэ иимэнүүд hуралсалай формонууд эмхидхэгдэхэнь: хүдөө ажахын экономикые шудалха семинар, КПСС-эй түүхын хуряангы курсые шудалха кружок, нэгэ политhургуули. Hуралсалай эдэ формонууд коммунистнуудай эрдэм мэдэрэлэй хэмжээе хараадаа абан, эмхидхэгдээ. Колхоздоо комплексно барилгануудые hаяхан эмхидхээбди. Тиимэ болохолоороо колхозой үйлэдбэриин хүтэлбэрилэгшэдэй мэргэжэл шадабариинь дээшэлүүлжэ, тэдэндэ олон hалбаритай ажал хүтэлбэрилхэ дүршэл олгохо зорилгоор хүдөө ажахын экономико шудалха семинар эмхидхэгдэхэнь. Энээндэ колхозой бригадирнууд, тоосооной хүдэлмэришэд болон бусад хамта 17 хүн hуралсаха. Семинарай занятиие хүдөө ажахын мэргэжэлтэд—агрономууд, зооветеринарна хүдэлмэрилэгшэд хүтэлбэрилхэ. Семинарай hуралсалай түсэб табигдаанхай.

КПСС-эй түүхын хуряангы курсые 12 хүн түрүүшынхеэ үзэхэнь. Тэдэнэр ехэнхидээ нёдондо политhургуулида hурагшад болоно. Нёдондо политическэ hуралсалда хабаадуулагдаагүй байhан 17 коммунист мүнөө hураха юм. Энэ жэлдэ нэгэл коммунист бэеэ даагаад hураха. Семинарые, кружогые, политhургуулиие хүтэлбэрилхэ пропагандистнууд томилогдонхой.

Коммунистнуудай hуралсал hайндуранай үндэhөөр эмхидхэгдээ. Партийна суглаан дээрэ энэ асуудал зүбшэн хэлсэжэ, нёдондонойнгоо дутуу дундануудые элирүүлээбди.

А. Бамбаров, Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой партийна организациин секретарь.

Улан-Удын судно-заhабарилгын заводой механическа цехын слесарь комсомолец Р. Гареев халаанайнгаа даалгабариие 160 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Гареев (баруун гарhаа) Олег Зайцевые өөрынгөө мэргэжэлдэ hургажа байна.

А. Мантаевай фото.

Совхозой шэнэ барилганууд

Боргойн хониной совхоз hүүлэй жэлнүүдтэ барилгын ехэ хүдэлмэринүүдые хэжэ байна. Совхозой центртэ болон фермэнүүд дээгүүрнь байрын болон культурна ажаhуудалай олон гэрнүүд шэнээр бодхоогдонхой.

Жэшээлхэдэ, 1954 ондо эндэ нэгэ байратай 23 гэр, хоёр байратай 3 гэр, дүрбэн байратай 7 гэр баригдаа. Тиихэдэ энэ жэлдэ байрын 12 гэр баригдаа, 4 худаг малтагдаа. Мүн туд бүридөө 1000 толгой хонидой байха 8 дал, хонидые искусственнаар үрэжүүлхэ пункт баригдаа. Тэрэшэлэн дунда hургуулиин байшангай hуури табигдажа байна.

Совхозой барилгашад электростанци, радиоузел, тракторнуудай гараж, телефонно коммутаторай байра барихаар хараална. Тиихэдэ таряанайнь бүхы тогууд, малайнь отара, гүүртэнүүд сүм механизацилагдаха юм.

Н. Унгинский.

Юhэ hарынгаа түсэб дүүргэбэ

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай консервын заводой коллектив партиин XX съездын хүндэлэлдэ абаhан уялгануудаа бэелүүлэн, шэнэ амжалта туйлаба—сентябриин 20-до консервэ гаргаха 9 hарынгаа даалгабари дүүргэбэ. Заводой коллектив арга боломжонуудаа хэрэглэн энэ сезон соо фондово бэшэ продукцяар 4 зүйлэй консервэ шэнээр үйлэдбэрилдэг болоhон байна.

Түрүүшүүлэй энэ коллектив үдэрhөө үдэртэ ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлжэ, сүүдхэ соо 10—12 мянган банка консервэ графигhаа үлүүгээр үгэнэ. Түрүү хүдэлмэришэдэй зэргэдэ ФЗУ-гэй hургуули дүүргэгшэд, Советскэ Армиин албанhаа ерэгшэд нэмэн ороод, мүн лэ ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа байна. Жэшээлхэдэ, Советскэ Армиин албанhаа ерэhэн нүхэр Носков даалгабаряа 160—180 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Мүнөө консервнэ заводой хүдэлмэришэдэй 50 процентнь жэлэйнгээ ба табанжэлэйнгээ даалгабари дүүргэнхэй.

А. Шестаков.

Советскэ болон британска сэрэгэй кораблын айлшалалсалга тушаа

СССР-эй болон Великобританиин далайн-сэрэгэй флодуудай корабльнуудые бэе бэедээ эльгээлсэхэ тушаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин Великобританиин Премьер-Министр Антони Иден хоёр энэ жэлэй июльдэ дүрбэн гүрэнэй Правительствонуудые Толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөнэй болохо үедэ hанамжануудаа юрэ хөөрэлдэhэн байгаа.

Советскэ далайн-сэрэгэй командованиин болон британска Адмиралтейсвын түлөөлэгшэдэй хоорондо hаяхан хэлсээн боложо, мүнөө жэлдэ сэрэгэй хэдэн корабльнуудые бэе бэедээ нэгэн доро эльгээлсэхэ тухай зүбшөөлсэhэн байна.

«Александр Суворов», «Свердлов» гэжэ крейсернүүдhээ, «Совершенный», «Смотрящий», «... вый» болон «Способный» гэ... бэн эскадренно миноносец... дэhэн советскэ сэрэгэй кора... дай отряд Балтийска флоды... далагша адмирал А. Г. Го... туг доро Англиин далайн-сэр... база Портсмутда октябриин... ошоод, 17 хүрэтэр байха гэж... сэгдээ.

«Триумф» гэжэ авианосец... пэ табидаг «Аполлоу» гэ... рабльhаа болон «Декой», «... «Чифтейн» ба «Шеврон» гэ... кадренно миноносецуудhаа ... hэн англиийска сэрэгэй кора... дай отряд метрополиин флод... мандалагша адмирал Майк... гэгшын туг доро мүн энэ үе... нинградта ерэхэ байна.

Редакцида ерэhэн бэшэгүүд

Шанарай түлөө тэмсэхэ

Hүүлэй хоёр жэлэй туршада Прибайкальска аймагай центр Турунтаево тосхондо байрын олон гэрнүүд, коммунальна шэнэ бани баригдаhан, шахтна хоёр худаг малтагдаhан юм. Эндэ барилгын хүдэлмэри яhала түргэнөөр дүүргэгдэдэг байбашье, тэрэнэй шанарыень заримдаа муу байдаг.

Тиимэhээ шэнээр баригдаhан бани нэгэ жэл соо ашаглагдаад, заhабарида орохо болоо. Хубсаhа үлгэхэ таhалганууд тэндэ олоншье hаа, ехэ зааханууд, мүн hуугаад бэеэ угааха hууринууд таагүйгөөр хэгдэнхэй.

Аймагай центртэ гостиница бариха хэрэгтэ 1955 ондо ехэ мүнгэн hомологдоhон юм. Энэ гостиница дүрбэн hара соо бари... дүүргэгдээ. Газаа талаhаань ... да, яhала гоёор баригданхай... шье, шалгалтын комисси гости... барилгада дутуунууд олон гэ... рүүлээ.

Тус тосхоной ажалшадай ... шангууд заhабарилагдаха са... hабарилагданагүй. Мүнөө үбэ... тэлөөд байбашье, коммуналь... hуудалай нэгэшье гэр заhаб... даагүй байhаар. Энэ хэрэгт... ведэй гүйсэдкомой комм... ажахын таhаг (даагшань нүх... цев) анхаралаа оройдоо хан... гүй.

Г. И...

Хэмжээ абахаар болоо

Мухаршэбэрэй аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхозой клуб библиотекэ хоёрые даагшаар, мүн колхозой комсомольско организациин секретаряар нүхэр Бадмаев хүдэлмэрилдэг юм. Гэбэшье, комсомолецуудайнгаа дунда культурно-гэгээрэлэй, ниитэ-политическэ болон ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ тэрэ hаналаа табинагүй.

Ц. Бадмаевай даажа байhан клуб библиотекэ хоёрой хүдэлмэриие хаража үзэхэ болоо hаа мүн лэ юушье хэгдэнэгүй. Клубаа хэдэн хоногоор суурагалжархёод, нүхэр Бадмаев колхозойнгоо центрhээ 18 километрын газарта байдаг гэр... ришадаг байгаа.

Hүүлэй гурбан hарын тур... энэ клуб суургашьегүй, сонхо... нээлгэтэй байдаг болошонхой... соохи библиотекынь шка... үүдэнүүд мүн лэ нээлгэтэй ... досоохи номуудыень дура... нүүд, бага хүбүүд иишэ т... зөөнэ, хаяна. Мүнөө клуб соо... шье скамейкэ байхагүй.

Энээн тухай ВЛКСМ-эй Му... бэрэй айком ба аймсоведэй ... комой культурын таhаг hайса... жэ байбашье, хэмжээ абана...

Б. Цыр...

Магазинуудаа үбэлдэ бэлэдхэхэ

Бурмонторгын Бабушкинска отделениин магазинууд тон муугаар үбэлдэ бэлэдхэгдэжэ байна. Мүнөө болотор Клюевкэ тосхоной магазинууд, пекарни ба бусад заhабарилагдажа дүүрээгүй.

Клюевкэ тосхондо модоной заводой хүдэлмэришэд ба түмэрзамшад ажаhуудаг юм. Эндэ 3 магазинууд бии, тиигээд тэдэнэй нэгэниинишье үбэлдэ бэлэн болгогдоогүй байhаар. Жэшээлхэдэ, эдеэ хоолой магазинай гэрэй хушалтын хэрэггүй болоhондо, бороо хурын ороходо, үhан ... hээнь гоожожо, пеэшэниинь ... нэй хоолойнь hандаржа байда... тагуудынь ехэ муухай болон... hаань, тэдэниие шэрдэнэгүй...

Эд бараанай магазинай ... хуушаршаhан ба үмхирэнхэй... Теэд тэрэнишье заhабарилагд... Пеэшэниинь баhа муу болош... Мүн эдеэ хоолой хоёрдохи м... ба пекарни заhабарилагдаха ... аад, юушье хэгдэнэгүй.

Н. Пур...

МТС-үүдтэхи барилгын түсэбые саг соонь дүүргэхэ

Республикын машинно-тракторна станцинуудай үйлэдбэриин-техническэ базые бэхижүүлхын тула гүрэн жэл бүри ехэ мүнгэ hомолно. МТС-үүдэй капитальна барилгада гансахан мүнөө жэлдэ 10 миллион үлүүтэй түхэриг hомологдоhон байгаа.

Гэхэ зуура, республикын МТС-үүдтэ капитальна барилгын түсэб 1955 оной үнгэрэгшэ hаранууд соо оройдоо 63 процент дүүргэгдэhэн байна. Тиихэдэ олохон МТС-үүдэй директорнүүдэй, подрядна организацинуудай, республикын Хүдөө ажахын министерствын гэмээр олохон МТС-үүдтэ томо барилгануудые хэхэ түсэб таhалдуулагдахын туйлда хүргэгдөө. Капитальна барилгын түсэбые Сосновско МТС миил 15 процент, Цагаан-Усанай — 20,1, Сүхын — 23,3 Погранична—24,2, Жиримскэ—26,8, Кабанскын—28,3, Иволгын—36,8 процент дүүргээ. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, дурсагдагша МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй зохихо хэмжээ абаагүй hаань, гүрэнэй hомолhон мүнгэн ашаглагдангүй, барилганууд дүүргэгдэнгүй үлэхэ зэргэтэй болоод байна.

БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерство ямаршье үндэhэ баримтагүйгөөр, бодомжогүйгөөр, бодото байдалые мэдэнгүйгөөр, капитальна барилгын түсэбые, барилгануудта мүнгэ hомололгые оло дахин хубилгана гэжэ зарим МТС-үүдтэ барилгын ябасые шалгажа үзэхэдэ харагдаа. Энэ хадаа барилгын хүдэлмэринүүдтэ, барилгада hомологдоhон мүнгэн зөөри ашаглалгада муугаар нүлөөлнэ.

Олохон МТС-үүдэй директорнүүд капитальна барилгада анхаралаа тон багаар хандуулна. Тэд республикын Хүдөө ажахын министерство иимэ байдал мэдэжэ байгаад, ямаршье хэмжээ абанагүй. Эгээл энэ шалтагаанhаа Бичурын ба Кяхтын МТС-үүдтэ котельнэ мүнөө болотороо түхеэрэгдэжэ эхилээдүй. Суулгын ба Тарбагатайн МТС-үүдтэ шэнэ котельнэнүүдые, Цагаан-Усанай ба Бургалтайн МТС-үүдтэ автогаражуудые, Погранична МТС-тэ худаг, Бичурын МТС-тэ бани, мүн бусад хэдэ хэдэн МТС-үүдтэ машинын сарай, байрын гэрнүүд болон бусад барилганууд таhалдуулагдажа байна. Тэрэшэлэн Эгэтын, Жиримскэ, Хоринн, Чесаныын ба Ториин МТС-үүдтэ барилга тон муугаар ябуулагдана. МТС-үүд ба совхозуудта барилга хэхэ ёhотой гол подрядчик—«Бурмонголстрой» трест (эрхилэгшэнь нүхэр Чаадаев) энэ хүдэлмэридөө тон харюусалгагүйгөөр хандана. Энэ трест 1955 ондо МТС-үүдтэ барилга хэхэ түсэбөө миил 33,5 процент, совхозуудта барилга хэхэ түсэбөө 14,3 процент дүүргээд байна.

Республикын МТС-үүд ба совхозуудта капитальна барилгын түсэб яахадаа иимэ хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байнаб гэхэдэ, манай Хүдөө ажахын министерство, министрые орлогшо нүхэр Ламброзо юрэнхы дээрээ түсэбэй дүүргэлтые хараад лэ зарим МТС-үүдтэ барилгын хүдэлмэриин тон ехэ гээгдэлдэ ороhые обёорногүй, гүрэн түрын удхашанартай энэ шухала хэрэгые бэеhээ зайлуулжа, министерствын капитальна барилгын таhагта бүхыдэнь даалгажархёо. Теэд нүхэр Басовай хүтэлбэрилдэг энэ таhаг даалгагдаhан хүдэлмэреэ хүшэхүрэжэ хэнэгүй.

Олохон машинно-тракторна станцинуудта капитальна барилгын түсэбэй дүүргэлтэ таhалдалда оруулагдахаяа байна. Гэхэ зуура, олохон аймгүйсэдкомууд ба партиин айкомууд республикын Министрнүүдэй Соведэй болон КПСС-эй обкомой зүгhөө заабари, hануулганууднуудые нэгэнтэ бэшэ абабашье, энэ шухалын шухала хүдэлмэриие түргэдхэхэ тушаа зохихо хэмжээ абанагүй.

Гадна, барилгын талаар мүнөө жэлэй иимэ хангалтагүй үрэ дүнгүүд үшөө юунhээ болооб гэхэдэ, барилганууд тон муугаар түсэблэгдэhэн ба сметно-финансова документацяар тон мууса хангагдаhан байна.

МТС-үүдтэхи капитальна барилгын түсэбүүд хадаа хүдөө ажалай механизаторнуудта, МТС-үүдэй хүдэлмэришэд ба албахаагшадта болбосон hайн байрын гэрнүүдые, улаан булангууд болон культурна бусад барилгануудые, мүн механизаторнууд ба хүдэлмэришэдэй таатай зохидоор ажаллаха hайнаар түхеэрэгдэhэн гаражууд, мастерскойнууд болон бусадые барихаар хараална бшуу. Теэд эдэ бүхы тон шухала барилгануудай хэгдэхээр хараалагдажа, гүрэнэй зүгhөө тон ехэ мүнгэн зөөриин hомологдоhон байхада, тэрэ мүнгэн зөөриие хэрэглэжэ шадангүй байдаг, тэдэ шухала барилгануудаа жэлhээ жэлдэ хэнгүй үнгэржэ байдаг зарим МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй ажал-ябуулгые ямараар сэгнэлтэйб?

«Сельхозснабай» Бурят-Монголой конторо, республикын Хүдөө ажахын министерство МТС-үүдые барилгын материалнуудаар тон мууса хангана, шухала хэрэгтэй материалнуудые республикадаа хаhа саг соонь асарха ябадал эмхидхэнэгүй. Энэ хадаа МТС-үүдтэхи барилгада, зарим барилгануудые барижа дүүргэхэ хэрэгтэ мүн лэ ехэ hаад ушаруулна. Энэ шалтагаанhаа барилга хэжэ байhан МТС-үүд хадааhа, шэл, хушалтын материал, электроматериал, шэрэ, хоолой, гэр байрануудые ууралаар дулаасуулха хоолой болон бусад шухала хэрэгсэлнүүдые саг соогоо абажа шаданагүй.

МТС-үүдтэхи барилга хадаа гүрэн түрын шухалын шухала удхашанартай хэмжээ-ябуулга мүн. Тиимэhээ энээниие амжалтатайгаар ябуулхын түлөө гансашье хүдөө ажахын органууд бэшэ, мүн нютагуудтахи советскэ органууд хам оролсохо ёhотой байгаа.

Гэхэтэй хамта, нютагуудтахи хүтэлбэрилхы олохон органууд машинно-тракторна станцинуудтахи капитальна барилгын ябасаар оройдоо hонирхоногүй, барилганууд дээрэ ажал хүдэлмэри эмхидхэлгын ба барилгануудые нютагай материалнуудаар хангалгын талаар МТС-үүдтэ зохихо туhаламжа үзүүлнэгүй. Жэшээлхэдэ, Иволгын, Зэдын, Ториин аймгүйсэдкомууд МТС-үүдтэхи барилгын асуудалаар оройдоо hонирходоггүй, тэндэхи бодото байдалые мэдэдэггүй байна. Эндэхи хүтэлбэрилэгшэд МТС-үүдтэхи капитальна барилга хадаа бидэнэртэ хабаатай бэшэ гэжэ hанана хэбэртэй. Дурсагдагша аймгүйсэдкомууд аймаг доторойнгоо МТС-үүдтэ капитальна барилгын тон хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байhаниие яhала мэдэбэшье, өөhэдөө ямаршье хэмжээ абадаггүй, харин барилгануудые хүдэлмэришэ хүсөөр, барилгын материалнуудаар хангаха тухай хэгдэжэ байhан барилгануудай шанарые hайжаруулха тухай республикын Хүдөө ажахын министерствын ба барилгын организацинуудай урда асуудал табяад лэ hуудаг заншалтай.

Республикын МТС-үүдтэ капитальна барилгын иимэ хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байhан ушар баримтануудтай саашадаа яабашье эбсэжэ болохогүй. Байгша ондо хараалагдаhан капитальна барилгын түсэбые республикын МТС-үүдтэ заатагүй дүүргэхэ тушаа хойшолуулашагүй яаралтай хэмжээ дары сагаа абаха хэрэгтэй.

Түбхын түрүүн республикын Хүдөө ажахын министерство МТС бүхэндэ капитальна барилгын ябасые гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ үзөөд, дутуу дундануудыень элирүүлжэ, барилгын хүдэлмэриие хурдадхан, байгша оной барилгын түсэбые эрхэ бэшэ дүүргүүлхын тула шууд хэмжээ абаха зорилготой. Энэ зорилгоор мүн барилгануудые техническээр хүтэлбэрилгэ hайжаруулха, МТС-үүдэй директорнүүдтэ ба барилга хэжэ байhан подрядна организацинуудта эрилтэеэ дээшэлүүлхэ, барилга хэхын тула гүрэнэй hомолhон мүнгэн зөөриие бүрин ашаглаха тушаа хэмжээ абаха ёhотой. Барилгануудта хэрэгтэй фондово болон нютагай материалнуудые саг соонь таhалан үгэхэ ба барилгын хэгдэжэ байhан газарнуудта абаашаха ябадал хангаха шухала.

Капитальна барилгын түсэбые дүүргэлгэ хадаа МТС-үүдэй хүдэлмэришэдэй ажалай эрхэ байдалые hайжаруулха, хүдөө ажахын машинануудые хадагалалгые гуримшуулха ба hайжаруулха, республикын МТС-үүдэй хүдэлмэриие саашадань юрэнхыдөө hайжаруулха хэрэгтэ тон шухала удхашанартай байhаниие хараадаа абажа, саашадаа аймгүйсэдкомууд болбол энэ шухалын шухала хүдэлмэридэ анхаралаа ехээр хандуулдаг болохо ёhотой. Т... тула аймгүйсэдкомууд хада... үүдтэхи барилгын хүдэлмэри... сые үдэрhөө үдэр бүри хинан... ха, зохихо туhаламжа үзүүл... раалагдаhан саг болзор соо... рилгануудай ашаглалгада о... даха ябадал хангаха зэргэтэ...

Республикын Хүдөө ажахы... стерство, подрядна организа... ба машинно-тракторна станци... директорнүүд МТС-үүдтэхи ... тальна барилгада бии... алдуу дутуунуудые хамтын... сөөр түргэнөөр усадхаха, МТ... тэхи капитальна барилгын тал... рэнэй түсэбые дүүргэхэ тушаа... ла хэмжээ абаха зорилготой.

Партиин айкомууд ба МТС... зононуудтахи инструкторска ... нууд, МТС-үүдэй партийна о... зацинууд барилгашадай ду... циалистическэ мүрысөө ү... дэлгэрүүлхэ, ниитэ-политиче... ойлгууламжын хүдэлмэри хэ... зээнэйхиhээ улам шангадхах... той. Мүнөө КПСС-эй XX с... хүндэлэлдэ хүдөөгэй олони... дэлмэрилэгшэдэй, механиза... болон барилгашадай дунда ... гэрhэн ажалай эдэбхиие хэ... МТС-үүдтэхи капитальна ба... түсэбые бүхы хэмжээгээр тү... жэ, жэлэй дүүрэтэр заатагүй ... хэхэ шухала. Ямагтал тииг... гаа hаа, республикынгаа ма... тракторна станцинуудые ку... болбосон гэр байрануудтай... тальна hайн мастерскойнууд... гаражууд болон бусад шух... рилганнуудтай болгожо шадах... набди. Ямагтал тиигээд ба... дөө ажахын ерэхэ жэлэй ба... саашанхи хүдэлмэринүүдые ... татайгаар ябуулха, республи... хүдөө ажахые саашадань хү... дэбжээхэ найдамтай үндэhэ... бии болгогдохо байна.

…арти, правительствын …тогтоолые халуунаар …эмжэн, хүдөө ажахын …эжэлтэд колхоздо ороно

…олхозой гэшүүн болохо дуратайб

…удта хүдэлмэрилдэг агро… болон зоотехнигүүдэй ху… һайжаруулха гэжэ ха… парти, правительствын гар… …эбэринүүдые би ехэ һай. Агрономууд болон зоотех… МТС-һээ колхоздо оруулха …даа өөрынгөө ажалай тү… …эргэжэлтэдэй харюусал… …үүлнэ.

…а гаран жэл соо зоотехни… …эрилнэб. Тиихэдэ Селен… …ТС-эй харьяата Калининай колхоздо 12 жэл соо хү… …эб байнаб. Парти, прави… гаргаһан энэ шиидхэбэри… …саад байхадаа, би колхо… …н боложо ажаллаха ёһо… шиидээб. Калининай нэ… колхоздо гэшүүн боложо …дүүлгэ баряаб.

…ай нэрэмжэтэ колхозой …нь малажал юм. Ажа… һалбариие саашадань хүг… …эргэтэ би ехэ үүргэ дүүр… …тайб. Партиин ЦК-гэй ян… Пленумэй шиидхэбэреэр зо… …эндэхи колхозой гэшүүд …айнгаа тоо толгой олошо… …рэнэй ашаг шэмэ үгэлгые …хэ талаар мүнөө жэлдэ …нүүдтэ орходоо зарим …алтануудые туйлаа.

…айшалалга манай колхоз… …лдэ ехэхэнээр дээшэлээ. …аар колхоз гүрэндэ нооһо түсэбөө түрүүлэн дүүргэһэн. Мүн үнеэдһээ һү һаалга …нүүдтэ орходоо нилээд дээ… …айна.

Малай ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлхэ талаар мэргэжэлтэдэй хэхэ хүдэлмэри тон ехэ. Нэн түрүүн би колхоздоо хонидой үүлтэр һайжаруулхаяа оролдохо һанаатайб. Меринос хусануудые олоор худалдажа абаха, хонидые үбэлдөө олоор хурьгалуулха байнабди. Нёдондо жэлдэ энэ колхоз 1500 хони үбэлдөө хурьгалуулһан байгаа. Мүнөө жэлдэ 3000 хони август, сентябрь һарануудта ороондо оруулаа.

Малажалые хүгжөөхэ хэрэгтэмнай ехэ олон дутагдалнууд бии. Жэл бүри манай колхоз үбһөөр дутадаг, нигэжэ малаа ехээр тураадаг байна. Энэ дутагдалтай саашадаа эбсэжэ болохогүй. Би, зоотехник байһан туладаа үбһэ хуряалгые һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэ бүхы анхаралаа хандуулдагби.

Үбэлэй саг дүтэлжэ байна. Теэд малай байранууд задагай зандаа. Зарим газарта иимэ байранууд шэнээр баригдаха ёһотой байһан аад, мүнөө юушье хэгдээгүй байна. Эдэ дутагдалнуудые усадхаха талаар шударгы хэмжээ абахыень колхозой правлени ба партийна эхин организацида дурадхаһан байнаб.

Мэргэжэлтэдэй хүдэлмэридэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна эхин организацинуудай секретарьнууд сагүргэлжэ туһалха бэзэ гэжэ найдагдана. Бидэ мүнөө болоод байхада «командировкодо» ерэһэн хүнүүд бэшэбди, харин колхозой хэрэгэй түлөө харюусаха, тэрэнэй бүрин эрхэтэ гэшүүд болохомнай.

И. Кавелин,
Селендумын МТС-эй зоотехник.

…нэн зүрхэнһөө һайшаанабди

…өдөһон Сталинай нэрэмжэ… …до би зоотехнигээр хүдэл… Энэ колхоз 6 мянга шахуу …м. Колхозой малажалые …эй һалбари болгохын тула… хоёр жэл соо зарим тэды …хэгдэжэ байна. Колхозой …о толгойнь, тэрэнэй ашаг …лээд ехэ болоо. Нёдондо …э орходоо мүнөө үнеэн бү… …50 литр һүн, хонин бү… …—500 грамм нооһон үлүү …гаа. Тиихэдэ тахяа бү… …дэгэ абалга нэгэ ха… …н ехэ болоо. Мүн гүрэндэ …ай продуктнуудые тушаал… …ар дүүргэгдэдэг болоо.
…лхозой правлени, партийна …изаци мэргэжэлтэдтэ ту… …рэнэй зүбшөөлые дэмжэ… …ргэдэг байна.
…мэргэжэлтэд, колхоздо ороод байхадаа энэ тэрэ асуудалаар зүбшөөл үгөөд хүдэлмэреэ хизаарлаха бэшэ, харин колхозно үйлэдбэриин эмхидхэгшэд ба техническэ хүтэлбэрилэгшэд болохо зэргэтэйбди. Бидэнэр үйлэдбэрилгын бүхы түрүү, шэнэ арга методүүдые дэлгэрүүлэгшэд ба үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгшэд байха уялгатайбди.

Колхозуудые агрономическа болон зоотехническэ талаарнь хангалга һайжаруулха тухай КПСС-эй ЦК-гэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые Иволгын МТС-тэ хүдэлмэрилдэг мэргэжэлтэд һайшаан дэмжэнэбди. Энэ түүхэтэ тогтоолые дүүргэлтэ болгон, би Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо орожо хүдэлхэ гэжэ шиидээб.

Е. Славина, Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг зоотехник.

Кударын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой Г. Д. Пепеляевай хүтэлбэрилдэг огородно бригада энэ жэлдэ бахчева культурын һайн ургаса ургуулаа.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой огородно бригада (баруун талаһаа) бригадир Г. Д. Пепеляев.

А. Истоминой фото.

КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ

Табанжэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ

Бурят-Монголой автотранспортна трестын № 1 конторын хүдэлмэришэдэй дунда мүрысөөнэй эршэ үдэр ерэхэ тудам үргэдэжэ байна. Конторын шофёрнууд болон бусад механизаторнууд тус бүридөө жэлэй эхиндэ абаһан социалистическэ уялгатай юм. Мүнөө жэлэй дүүрэхэ хүрэтэр богонихон саг үлэбэ. Тиимэһээ хүдэлмэришэн бүхэн абаһан уялгаяа дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө оролдоно. Илангаяа шофёрнууд шэрэгдэһэн ашаанай өөрынь үные химдаруулхын, горючи болон түрхихэ материал алмахын, даажа абаһан машинануудаа болзорһоонь эртэ заһабарида оруулхагүйн түлөө тэмсэнэ.

Конторын хүдэлмэришэд ашаа шэрэхэ табанжэлэйнгээ түсэбые сентябриин 20-до болзорһоонь урид дүүргэбэ. Коллектив туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарнагүй, КПСС-эй XX съездые ажалай бүри ехэ амжалтаар угтахын түлөө тэмсэлээ шангадхана. Ажалай түрүүшүүлэй тоо улам олошорно. Шофёр Иван Кученов ашаа шэрэхэ табанжэлэйнгээ түсэбые 126 процент дүүргээ. Энэ нүхэрэй жолоододог автомашина капитальна заһабарида оронгүйгөөр 185.216 километртэ ябаһан байна. Нүхэр Кученов иимэ олон километртэ машинаяа ябуулха зуураа, 15.697 түхэригэй горючи арьбалаа. Тэрэшэлэн түрүү шофёр Михаил Власов автомашинаяа заһабарида оруулангүйгөөр 166.255 километр ябуулжа, бензин ехээр арьбалһан байна. Эдэ нүхэд табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын тула эсэхэ сусахые мэдэнгүй хүдэлмэрилһэнэйнгээ түлөө «Автотранспортын отличник» гэһэн значогуудаар шагнагдаба.

Конторын коллективэй дунда иимэрхүү амжалта туйлаһан шофёрнууд олооро тоологдоно. Эдэнэр барандаа шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлдэг, хүдэлмэридөө түрүүшүүлэй дүй дүршэл хэрэглэдэг байна. Тиимэһээ тэдэнэр саашадаашье ажалай бүри ехэ амжалта туйлаха байха.

И. Сокол.

Түсэбһөө гадуур 1300 центнер загаһа

Прибайкальска аймагай загаһа барилгын колхозуудай гэшүүд партиин ээлжээтэ съездын хүндэлэлдэ үргэнөөр дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсан һайн шанартай загаһа элбэг ехээр барижа, Эхэ ороондоо тушаажа байна. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой загаһашад зунай үедэ загаһа барилгые һайнаар эмхидхээд, аймагайнгаа бусад колхозуудай дунда түрүүлжэ ябана. Байгша оной сентябриин 20-ной мэдээгээр тус колхозойхид жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 900 центнер омуль гүрэндөө тушаагаа. Энэ колхозойхидой загаһа барилгыень нёдондоной энэ үеынхитэй жэшэхэдэ 2,5 дахин дээшэлһэн байна. Тэдэнэр иимэ амжалта туйлаад һанаагаа амарангүй, жэлэй эсэс болотор үшөө 300 центнер загаһа гүрэндөө тушааха уялга абаа.

Тэрэшэлэн «Свободный путь», Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай загаһашад амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ, загаһа бариха жэлэйнгээ түсэбүүдые 120—136 процент дүүргээ. Иигэжэ Прибайкальска аймагай загаһашад зунай сезониие амжалтатайгаар үнгэргэжэ байна. Аймагай загаһашад далай дээрэ загаһа барилгые урдынхидаа орходоо һайнаар эмхидхэжэ шадаһанай ашаар 1956 оной түсэбөөр 1300 центнер загаһа гүрэндөө тушаагаад байна.

Г. Ильин.

Ерэхэ табанжэлэймнай зорилгонууд

Продукци үйлэдбэрилгөөр табадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын тула үргэнөөр дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, манай заводой хүдэлмэришэд зарим тэды амжалта туйлажа шадаа. Валовой продукци үйлэдбэрилхэ табанжэлэй даалгабари байгша оной май һарада дүүргэгдэһэн байна.

Үнгэрэгшэ үе соо заводоймнай коллектив бүхы дээрээ муу бэшээр хүдэлмэрилжэ, ажалайнгаа бүтээсые горьтойгоор дээшэлүүлбэ. Хэрбээ 1955 ондо үйлэдбэрилэгдэһэн валовой продукциие 1950 онойхитой жэшэбэл 200 процентээр, хюрөөдэгдэмэл модо—207 процентээр, нэгэ хүдэлмэришэнэй ажалай бүтээсэ 216 процентээр дээшэлһэн байна. Иимэ амжалта хайшан гээд туйлагдааб гэхэдэ, нэн түрүүн заводойнгоо модо хюрөөдэдэг хуушан цехын үйлэдбэриие бүхыдэнь шэнэ технологидо оруулжа, бүхы хүдэлмэриие механизацилһан байнабди. Тэрэнэй хажуугаар заводой үйлэдбэриин бүхы процессүүдтэ шэнэ технологи ба түрүү дүй дүршэл хэрэглэхэ талаар горьтойхон хүдэлмэри хэгдэһэн байна.

Мүнөө зургаадахи табанжэлэй боһогыень алхажа орохынгоо урда тээ бүхы арга боломжоёо, үнгэрһэн табанжэл соо хэһэн хүдэлмэреэ хаража үзөөд ээлжээтэ табанжэлэй түсэб зохёобобди. Энэ түсэб хадаа тон ехэ удхашанартай хэрэг. Тиимэһээ КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэри соо заагдаһанай ёһоор ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилгада, шэнэ техникэ үргэнөөр хэрэглэхэдэ онсо анхарал хандуулаабди. Тиин 6-дахи табанжэл соо заводой конструкциие үндэһөөрнь хубилгажа, үйлэдбэриин бүхы процессүүд түйсэд механизацилагдаха болоно. Энэ хэрэгтэ 66.390 мянган түхэриг мүнгэ һомолхоор хараалагдаа. Тэрэнэй 36.690 мянган түхэригынь промышленна барилгада, 29.700 мянган түхэригынь коммунальна барилгада гаргашалагдахаар хараалагдаба.

Энэ мүнгэн зөөриие дүүрэнээр хэрэглээд байхада 4 раматай шэнээр баригдаһан модоной завод, нойтон модо хюрөөдэхэ цех, 9 камератай модо хатаадаг газова сушилка, мебельнэ цех, эсхэлгэ-харуулдалгын, барилгын материалнуудай, заһабарилгын механическа цехүүдые ашаглалгада оруулха арга олдохо.

Заводой коллектив үйлэдбэреэ үргэдхэхэ зорилгоор иимэ түсэб зохёогоод байхадаа, тэрэнэй бэелүүлгэдэ элдэб бэрхэшээлнүүдэй тохёолдохо байһаниие мэдэнэ. Теэд тэрээнһээ айха ёһогүйбди. Дээрэ дурсагдагша барилгануудай шэнэ табанжэлэй эсэс багта ашаглалгада оруулагдаха байһаниие хараадаа абажа, валовой продукци үйлэдбэрилгые 20 процентээр, хюрөөдэмэл материал гаргалгые—13,8, модо дархалалгые — 57,5 процентээр дээшэлүүлхээр түсэблэгдөө.

Заводоймнай коллектив шэнэ табанжэлэй түсэбэй проектые иимээр табиха зуураа, хуушан цехүүдые капитальнаар заһабарилһанай хэрэг үгы гэжэ шиидээ. Юуб гэхэдэ, заводой шэнэлэгдэхэдэнь хуушан цехүүд һууриһаа зүндөө урилагдаха байна. Заводой олониитэ хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө эдэбхитэй хабаадалсалгаар табанжэлэй түсэбые зүбөөр зохёон табихадань дирекцидэ ехэхэн туһа хүргэбэ. Цехүүдэй үйлэдбэриин суглаанууд дээрэ олон хүдэлмэришэд барилгын болон дархалалгын модые ехээр абаха, рамануудай бүтээсые дээшэлүүлхэ ба уһан сооһоо модо гаргалгые түргэдхэхэ талаар үнэтэ дурадхалнуудые оруулһан байна.

Хүдэлмэришэдэй оруулһан дурадхалнуудые заводой дирекци элдэб шалтагаанууд дээрэһээ хэдэн жэлдэ гүйсэд бэелүүлжэ шадаагүй байһаар. Мүн модо урадхуулгын Үдын конторо уялгануудаа дүүргэнгүй байжа, тэдэ дурадхалнуудые бэелүүлгэдэ ехэхэн һаад ушаруулдаг байгаа. Энээн дээрэһээ боложо үйлэдбэрилэн гаргаһан продукцияа хэрэглэгшэдтэнь саг соонь эльгээдэггүй байгаабди. Эдэ бүгэдэ дутагдалнуудые ойрын сагта усадхажа, шэнэ табанжэл соо бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилдэг болохо гэжэ уһан сооһоо модо татагшад ехэхэн үүсхэл гаргана. Механик нүхэр Васильев уһан сооһоо модо таталга дээрэ хүдэлгэгдэжэ байһан «Севполярлес» системын хуушарһан стационарна лебёдкые мүнөөнэй хүсэ ехэтэй лебёдконуудаар һэлгэжэ, модые сорт сортоорнь илгаха хүдэлмэри һайнаар табиха тон зүб эрилтэ хээ. Тэрэшэлэн баржын инженерно-техническэ бусад хүдэлмэрилэгшэд транспортёроор ерэһэн модо бассейн руу табилгые механизацилха арга дурадхаа. Тэрэнэй ашаар ажал ехэтэй энэ хүдэлмэриһөө аяар 6 хүниие сүлөөлжэ болохо.

Мүн заводой главна механик нүхэр Кучуров, механик нүхэр Михайловский гэгшэдэй дурадхалаар бревнонуудые үргэдэг тусхай түхеэрэлгэнүүд модо хюрөөдэдэг цехтэ тодхогдохонь. Ой модоной промышленностиин предприятинүүд жэл ерэхэ бүри хүсэтэ техникээр улам элбэгээр хангагдажа байбашье, манай хүдэлмэришэд хадаа хюрөөдэгдэмэл материалнуудые хадагалдаг складуудта абаашахадаа, тэдэниие вагонуудта ашаалхадаа гараар ехэхэн хүдэлмэри хэнэ. Зургаадахи табанжэл соо эдэ мэтын ажал гүйсэдөөр механизацилжа, халаан бүхэнһөө 16 хүдэлмэришэдые сүлөөлхөөр түсэблэгдөө.

КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэриие бодото дээрэнь бэелүүлэн, заводойнгоо үйлэдбэри дээрэ техническэ шэнэ дэбжэлтэ туйлаха зорилготойгоор зургаадахи табанжэлэй түсэбэй проектые үйлэдбэриингөө суглаан дээрэ баталаабди. Заводоймнай хүдэлмэришэн бүхэн энэ табанжэл соо туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүйгөөр, удаадахи табанжэл соо бүри ехэ амжалта туйлахаар зориг-жонхой.

Ф. Оглоблин, Улан-Удын модоной заводой директор.

…дэмтэ зоотехник— колхозой гэшүүн

…айн горхоной хоёр талаар …алюурһан үргэн баян та… …эгүүр хуряалгын хүдэлмэ… дундаа эршэдэн байба. …аллажа байһан залуушуу… …той хүхюун дуунай аялга… …о хүрэтэр сууряатана...
…уд ба тогууд дээгүүр ма… …никэ элбэг, моторой дуу… …һуниишье замханагүй. Гү… …ряа туһаалга үргэлжэл… …энэ ургасын дээжэ — ал… …шэниисэ ашаһан автома… …лонинонууд уужам элдин …һубарилдан түмэр замай …шэ ошоно.
…, зүүн бэедэ һууриһан …ай Кировэй нэрэмжэтэ кол… …р олон шэнэ шэнэ барил… …аа, шодэ баясуулан …ал угтана. Алад саа… …н-Шулуутайн адагһаа үр… …а уулын хаяа боори дүүр… …отелиин олон тоото адуу …лэн бэлшэжэ, намаржан …хэйн үнгэ түхэл хубилган …
… нэрэмжэтэ колхоз хоёр …лэй саада тээ аймаг соо… …ээгдэнги колхозуудай нэ… …айнан юм. Мүнөө тэрэ тү… …ынүүдэй нэгэн болонхой.
… түрүүшүүлэй нэгэн — …Елена Ивановна Шевля… …осхоной улицада уулза… …ена Ивановна дүүрэн вед… …о барихай, халуудаһан… …аараа хүлһэеэ аршаһаар …эшхэлнэ. Тэрэ багашаг …рын хубсаһатай наһажаал …гаа һэн.
…Елена Ивановнагай эрдэмтэ ажалай дүй дүршэлтэй танилсахые тэрээндэ хандабабди.

— Һайрхамаар юун тиимэ ехэ дүй дүршэл байхаб даа... — гээд тэрэмнай аягүйрхэнэ.

— Елена Ивановна, үнэхөөрөөшье, ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэжэ үгэгты, — гэжэ колхозой партийна организациин секретарь С. Д. Доржиев хөөрэлдөөеымнай үргэлжэлүүлхые хүсэн, налгай дарууханаар тэрээндэ хэлэбэ.

— Хүлисыт, мүнөө тон сүлөөгүй ябанаб... Үбэлэй бэлэдхэл эхилжэ, малайнгаа байрануудые сагаадажа байһан зомди. Извёсткомнай бага зэргэ дутаад би абаашахаа ерэһэн хүм... — гэжэ яаралтай ябаһанаа маанарта мэдүүлбэ.

— Фермэдэтнай ошоо һаамнай арсахагүй гүт?

— Ошооройгты. Тэндэ манай түрүү һаалишадаар танилсахат, — гэжэ уряад ябашаба.

Елена Ивановна Шевлякова партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолой гарахаһаа түрүүн Бурят-Монголой зооветеринарна институдта ажаллажа байһан юм. Дүршэл шадабари ехэтэй зоотехник ЦК-гэй Пленумэй тогтоолтой танилсаһанайнгаа һүүлдэ колхоздо гаража ажаллахые хүсэбэ. Институдай коллектив тэрэнэй патриотическа үүсхэлые һайшаан дэмжэбэ. Уданшьегүй Елена Ивановна колхозууд ба МТС-үүдтэ ажаллахаар гараһан хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй нэгэн боложо Зэдын аймагта гаралсаа һэн.

Нүхэр Шевлякова 1953 оной ноябрь һараһаа эхилжэ Гэгээтын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо зоотехнигээр ажаллажа байна. Хараха янзада наһажаал эхэнэр байбашье, городой даданги байдалһаа хахасажа, холын аймагай гээгдэнги колхоздо ошожо ажаллахаһаа тэрэ зүрхэсөөгүй!

Үнэхөөрөөшье түрүүшын жэлдэ хүдөөдэ ажаллахадань тэрээндэ тон хүндэ байһан юм. Ушар юуб гэхэдэ, тэрэ өөрөөшье колхозой нийтын ажалтай дүтэ танил бэшэ, хүн зониешье танихагүй, колхозниигууд хүдөө ажахын наукануудай заабаринуудыешье балай хэрэгсээхэгүй, «амтынь абаагүй» гэхэ гү, өөртэйншье хүсэд танилсаагүй байгаа. Илангаяа нийтын малажал дээрэ шэнэ шэнэ арга методүүдые хэрэглэхэ гэхэдэнь, олонхи хүнүүд тэрээндэнь этигэл найдал ядадаг, наагуураа зүбшөөбэшье, саагуураа заабаринуудынь дүүргэдэггүй байхаһаа гадна, бэшэ бэшэ элдэб олон бэрхэшээлнүүд тохёолдодог байгаа һэн.

Хэды тиимэ байбашье, Елена Ивановна зоригоо мохоогүй, улам бүри оролдосотой ажаллаба. Малшадые һургаха болон хэрэгтэй сагтань өөрөөшье ажалай үльгэр жэшээ харуулан, түрүү арга методүүдые зоримгойгоор нэбтэрүүлжэ эхилһэн юм.

— Малшадые һургаха зуураа, өөрөөшье тэдэнэрһээ ехэ юумэ һуралшаб,—гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Елена Ивановнагай оролдосотой ажал колхозой ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлээ. Хэрбээ 1952—53 онуудта һаамхай үнеэн бүриһөө 200—300 литр һү һаадаг байгаа һаа, 1954—55 ондо 1000 литр һаадаг болоһон байна. Тэрэ юун дээрэһээ болооб гэбэл, нэн түрүүн малай харууһалгые зоотехническэ заабариин ёһоор, зүбөөр эмхидхэһэн дээрэһээ болоо. Олонхи гүүртэнүүд дээрэ тугалнуудые эхэһээнь һалгаажа түлжүүлхэ, ногоон конвейер хэрэглэхэ гэхэ мэтын түрүү арга боломжонуудые нэбтэрүүлжэ шадаһан байна.

Колхозой түрүү һаалишад Д. Жалсанова, Д. Лубсанова, Ц. Галсанова, Н. Аюшеева гэгшэд шотагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1100—1500 литр һү һааһан байна.

Аймагай ажалшадай депутадуудай гүйсэдхэхэ комитедэй болон КПСС-эй айкомой дамжуулгын Улаан тугые тус колхозой һаалишад бүхөөр барихай. Мүнөө аймагай һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгөөр Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишад түрүү зэргэдэ ябалсана.

Хонидой тоо толгой олошоруулха, нооһо хайшалалгые эрид дээшэлүүлхэ талааршье энэ колхоз нилээд амжалта туйлаһан байна. Түрүү хонишод Ц. Норбоев, Д. Балданов ба бусад нэгэшье толгой гарзада оруулангүйгөөр эрхим һайн түлнүүдые абажа, хонидһоо нооһо хайшалалгые жэл бүри дээшэлүүлнэ.

Елена Ивановнагай оролдолгоор кошарно-базова метод үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэнэ, хонидоо ороондо оруулха хүдэлмэри саг болзор соонь эмхитэйгээр үнгэргэгдэнэ. 1955 оной январь—февраль һарануудта абтаһан хурьгадһаа 800—900 грамм нооһон хайшалагдаһан ба түлгэнүүд хонидһоо өөрэгүй томо бэстэй болошонхой.

— Һүниин бэлшээридэ малаа ябуулдаг гүт? — гэжэ Елена Ивановнаһаа һурахада:

— Илангаяа зунай сагта болон намартаашье малаа һүниндөө адуулнабди. Мүн бэлшээриие сагай уларилаар тааруулжа хубаарилдаг болонхойбди. Жэшээнь, хабарай сагта хада уулын үбэрөөр, ногооной эртэ ургадаг газараар бэлшээжэ, шэнэ ногоо эдюулдэгбди, дулаархада доошонь оруулдагбди, намар болоходо үбһэ тариянай узуурта адуулдагбди. Май һараһаа залуу малнууднай амяараа бэлшэдэг.

— Һү һаалга үнгэрһэн жэлэйхиһээ хэды дахин ехэ болооб? — гэжэ һурахада:

— Хоёр дахин ехэ болоо. Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ хэмжээябуулгануудаар хараалагдаһан 1957 оной түсэб (һү һаалгаар) энэ жэл дүүргэгдэбэ. Һү һаалга имагтал зунай һарануудта ехээр нэмэһэн байна. Тэрэ манай дутагдал. Хэрбээ үбэл зун илгаагүй ехээр һаадаг байгаа һаа, хоёр—гурба дахин үлүү ехэ һү һааха байгаабди. Энэ дутагдал юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, тэжээлэй бата бэхи база байгуулжа үшөө шадаагүй байһанһаа болоно.

— Танай эндэ кукуруза һайнаар ургана бшуу, тэрэниие элбэгээр тарижа тэжээлэй асуудалые шиидхэхэ аргатай бэшэ аалта?

— Кукурузашье яһала һайн ургаха байгаад, мүнөө жэл манай колхоздо бираагүй. Манай хүршэ Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд шэнги үндэр ургаса абадаг болоо һаа, уданшьегүй тэжээлэй бата бэхи база байгуулжа шадаха байнабди, — гээд Елена Ивановна артелиингээ түрүүлэгшэ Д. Ч. Чимитов тээшэ хараад орхибо.

— Хүршэнэрэй дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэжэ, хойто жэл кукуруза һайнаар ургуулхабди. Хэрбээ тиигээгүй һаа, таамнай манине амар һуулгахаа болихо ха юмта,—гэжэ энсэбхилэн хэлэбэ.

Үнэхөөрөөшье, кукуруза ургуулха талаар Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй туйлаһан амжалта дээрэһээ харахада зэдынхид тэжээлэй бата бэхи база богонихон саг соо байгуулжа шадаха байна. Гэбэшье, аймагай олохон колхозууд өөһэдынгөө арга боломжонуудые дүүрэнээр хэрэглэнэгүй.

Наран жаргаха тээшээ дүтэлжэ, Сагаатайн горхон дээрэһээ һэрюун амисхалаар үлеэнэ. Бидэ шэнэ баригдаһан силосно башни тээшэ ошобобди.

— Кукуруза тухай Елена Ивановнамнай һэмээхэн намаяа дайраад абабал, — гэжэ Дарма Чимитович энеэбхилхэ зуураа, — ёһотойл һайн ажалшан гээшэ даа! Мүнөө манай малшадай дунда Елена Ивановна ехэхэн хүндэтэй, мэргэжэл шадабари һайнтай хүдэлмэрилэгшэ болонхой. Тэрэнэй зүбшэлые малшад хүндэтэйгөөр хүлеэн абадаг,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ хөөрэнэ.

— Кукуруза һайнаар ургуулжа шадаагүй гэжэ ехэ зүбөөр шамайемни дайраба даа, — гээд Самбу Доржиевич нүхэрэйнгөө үбшэнтэйшэг газарые бага хадхаад абана.

— Зүб! Үнэн юумэ үхэрһөө хашан гэдэг бшуу, — гэжэ нүгөөдэнь арсалтагүй зүбшэнэ.

Силосно башнида хүрэбэбди. Тэндэ ажаллажа байһан залуушуул кукурузын ногоохон эшэ намаагаар хэдэн набтар башнинуудые дүүргэжэ байба.

* * *

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдээр колхозуудые бэхижүүлхэ гэһэн парти, правительствын шиидхэбэринүүдые халуунаар дэмжээд, Елена Ивановна Шевлякова мүнөө Кировэй нэрэмжэтэ колхозой бүрин эрхэтэ гэшүүн боложо абтанхай. Сагаатайн колхозниигууд колхозойнгоо шэнэ гэшүүниие үнэн зүрхэнһөө халуунаар амаршалаад, ажал хүдэлмэридөө улам шэнэ амжалтануудые туйлахыень хүсэнэ.

Н. БАЛДАНО, Ц. ДАМБИЕВ.

Зэдын аймаг, сентябрь.

Премьер-министр Отто Гротеволиин правительственна мэдүүлгэ

Н. А. Булганин болон Н. С. Хрущевой Германска Демократическа Республикада ерээд байха үедэ июлиин 24-һөө 27 хүрэтэр Берлиндэ болоһон хэлсээн тухайда мэдүүлгынгээ эхиндэ Отто Гротеволь һануулаа. Үшөө тиихэдэ, Германска Демократическа Республикын бэеэ даанги байдал тухайда гүрэнэй-эрхын талаар хоёр талын хэлсээ баталбал таарамжатай гэжэ бидэнэр тоолоһон байгаабди. Юуб гэхэдэ, иимэ хэлсээн эб найрамдалые хангаха ба ГДР-ые бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһалхаһаа гадна, эб найрамдалда дуратай демократическа гүрэн болгон Германиие нэгэдүүлгэдэ туһалха байна гэжэ премьер-министр хэлээ.

Энэ хэлсээн үнэн сэдьхэлэй гүнзэгы ехэ хани барисаатай хоёр ороной хоорондо баталагдаһан туладаа алишье талын шухала интересүүдтэ зохилдохо байна. Берлинскэ хэлсээнэй үедэ политическэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэ ба тэрэниие саашань үргэлжэлүүлгэ сентябриин 17—20-до Москвада болоһон хэлсээнэй үедэ Германска Демократическа Республикын болон Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай хоорондохи харилсаанууд тухай договор баталха арга олгоо.

Маанадай баталһан договорые Европын болон Германиин түүхэдэхи политическэ событи мүн гэжэ зүб сэгнэлтэ үгэхэ хэрэгтэй. Ушарынь хадаа энэ Договор түгшүүрилые һуларуулха болон бэе бэеэ ойлголсохо талаар Женевэдэ эхи табигдаһан ябадалда зохилдуулагдаһан үнэхөөрөөл амгалан тайбан алхам мүн болоно гэжэ Отто Гротеволь саашань хэлээ.

Түгшүүрилые һуларуулгада, бэе бэеэ ойлголсолгодо болон эб найрамдал хангалгада шэглүүлэгдэһэн советскэ политикын эндэ бодотоор харагдаһые һануулха зуураа, О. Гротеволь иигэжэ хэлээ:

Немецкэ бүхы арад бэе бэеэ ойлголсохо гэһэн энэ политикын булюу һайн байһые эб найрамдалда дуратай, демократическа үндэһэ һуури дээрэ өөһэдынгөө нэгэдэл туйлаха ябадалда зүбөөр хэрэглэхэ зэргэтэй. Тиихэдээ, общественнэ ондо ондоо системэтэй германска хоёр гүрэнэй Германида байгуулагдаад байһан бодото байдалые хараадаа абаха зэргэтэйбди.

Хоёр гүрэн ажабайна, зүгөөр Баруунгерманска гүрэн Германска Демократическа Республикые мэдэрхые хүсэнэгүй гэжэ О. Гротеволь мэдүүлээ. Москвадахи хэлсээнэй дүүрэһэнэй һүүлээр хойшодоо тингэжэ мэдэрэнгүй байхын аргагүй болоо. Г-н Аденауэрэй сентябриин 22-то хэһэн правительственна мэдүүлгэ энэ талаар ямаршье хубилалта оруулнагүй. Мэдүүлгын хахадынь Германска Демократическа Республикада зүрюугээр хэгдэһэн байна. Германска Демократическа Республикадахи гүрэнэй засаг арадай дура зоригто зохилдоногүй гэжэ тэрэнэй зорюута хэһэн баталамжанууд Германска Демократическа Республикада һунгуулиин хуулиин бии байһан ба Демократическа Германиин Национальна фронтын нэгэн списогэй түлөө һунгаха эрхэтэй 12 гаран миллион хүнүүдэй 11,8 миллион хүнэйнь голосоо үгэһэн бодото баримтатай тааралдахагүй байна.

Германска Демократическа Республика хадаа хэдэн оронуудай, тэрэ тоодо агуухэ гүрэнүүдэй—Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай болон Хитадай Арадай Республикын мэдэрһэн бэеэ даанги гүрэн болоно. Советскэ Союзые хэдэн олон жэлэй туршада мэдэрэнгүй байһан шэнгээр, агуухэ Хитадай Арадай Республикые зариманайнь мүнөө мэдэрэнгүй байдаг шэнгээр капиталистическэ гүрэнүүд бидэниие мүнөө дээрээ мэдэрхые хүсэнэгүй.

Гэбэшье, мэдэрэнгүй байһанһаань уламжалан Советскэ Союзшье, мүн Хитадай Арадай Республикашье үгы болошонгүй, харин оршожол байдаг. Мүн тэрэшэлэн, Германска Демократическа Республика оршожо байна, оршохошье байха. Мүнөө Германска Демократическа Республика зуу шахуу оронтой худалдаа наймаанай харилсаа байгууланхай. Хорин капиталистическэ орон бидэнтэй удаан болзорой хэлсээ баталаа.

Советскэ Союзтай харилсаа байгуулха тухай манай баталһан Договор Германска Демократическа Республикые саашадаа мэдэрхэ ябадалда нилээд туһалха байна. Тэрэгүй һаа, хэрбээ гурбадахи гүрэнэй мантай дипломатическа харилсаа байгуулбалынь, федеральна правительство хадаа тэрэниие «дурагүйгөөр хандалга» гэжэ тоолохо гээд федеральна канцлерай дурагүйтэн уридшалан һануулһаниинь үлүү болохо байгаа.

Германска асуудал шиидхэлгэдэ парижска хэлсээнүүд һаад түбэг татаа, баруун гүрэнүүд болон Федеральна Республикын правительство эдэ хэлсээнүүдые хэрэглэн, Германиин хоёр боложо хубаарилгые саашадань үлөөхэ хүсэлэнтэй гэжэ онсо тэмдэглэхэ зуураа, О. Гротеволь иигэжэ хэлээ:

Германиин нэгэдэхыень хүсэнэб гэһэн хэбэртэйгээр г-н Аденауэр баталан хэлэдэг байна. Зүгөөр, Хойто-атлантическа хэлсээндэ зохилдуулан Германиие нэгэдүүлхые тэрэ хүсэнэ. Иимэ үндэһөөр нэгэдэхэ оройдоошье аргагүй. Дурсагдаһан хараа бодолые баримталхадаа Аденауэр Германиин хоёр боложо хубааралгые үлөөһэнэй түлөө хүндэ харюусалгые бэедээ даажа абана гээшэ...

Аюулгүй байдалые хамтаараа сахиха ниитэевропейскэ системэдэ германска хоёр гүрэнэй хабаадалсаад байгаа һаа, амгалан ба демократическа ёһоор Германиие нэгэдүүлхэ аргатай болохо гэжэ премьер-министр саашань зааха зуураа, аюулгүй байдалые сахиха иимэ системэ байгуулха хэрэгтэ ГДР-эй правительство өөрынгөө нэмэри оруулхаар бэлэн байна гэжэ августын 12-то Арадай палатын заседани дээрэ хэһэн мэдүүлгэеэ һануулаа.

Германиин нэгэдэхые хэн үшөө хүсэнэб, тэрэ Германска Демократическа Республикатай заатагүй хэлсээ хэхэ ёһотой гэжэ Германиин хоёр хубиин түлөөлэгшэдэй Москвада хэлсээ хэһэнэй һүүлээр бүришье эли болоһон байна гэжэ премьер-министр саашань хэлээ. Германиин нэгэдэлые хүсөөр туйлаха аргагүй гэжэ ойлгоһон хүн лэ имагтал хэлсээ хэхэ зам үлэбэ гэжэ һайн мэдэнэ.

СССР-эй болон ГДР-эй правительственна делегацинуудай хоорондо Москвада болоһон хэлсээнэй дүнгүүд тухай тогтохо зуураа, Советскэ Союзтай харилсаа байгуулха тухай Договорой баталагдаһанай һүүлээр Германска Демократическа Республикын бэеэ даанги байдал уласхоорондын ба национальна талаар батадхагдаба гэжэ О. Гротеволь онсо тэмдэглээ. Германиин хилэ тушаа канцлер Аденауэрэй хэлэһэн үгэ, немецкэ бүхы арадай зүгһөө үгэ хэлэхэ эрхэтэйб гэжэ тэрэнэй хэһэн эрилтэ ямаршье үндэһэ баримтагүй гээд Гротеволь тэмдэглээ.

Советскэ Союз дотор байһан немецкэ сэрэгэй гэмтэд тухай асуудалда тогтохо зуураа, премьер-министр иигэжэ һануулаа. Энэ асуудалаар ГДР-эй правительство Советскэ правительствотай нэгэтэ бэшэ хэлсээ хэһэн байна. 1953 оной августын 22-то Кремльдэ хэлсээнэй хэгдэхэдэ үгэеэ ойлголсогдоо һэн. Тиин сүүдлүүлэгдэһэн немецүүдэй зариманиинь уданшьегүй табигдаһан байна. Энэнэй һүүлээр үнгэрһэн хоёр жэлэй турша соо тус асуудалаар саашадаа хэлсээнүүд болоһон байна. Н. А. Булганин болон Н. С. Хрущевой ГДР-тэ байха үедэ энэ асуудал мүн лэ хэлсэгдэһэн байгаа. Энээнэй үндэһөөр президент В. Пик энэ оной августын 31-дэ энээн тухай гуйлтатайгаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ хандаһан байгаа гэжэ тэрэ мүн лэ мэдээсээ. Советскэ Союз дотор гэмээ амасажа байһан немецкэ сэрэгэй гэмтэдые болзорһоонь урид сүлөөлхэ тушаа гуйлтые дүүргэжэ болохо байһан тухай СССР-эй болон ГДР-эй правительственна делегацинуудай хоорондо хэлсээнэй боложо байха үедэ Н. С. Хрущевой хэлэһые үндэһэ болгон О. Гротеволь хэлэһэн байна.

Советскэ Союзай болон Германска Федеральна Республикын хоорондо дипломатическа харилсаа тогтоолго тухай асуудалаар, О. Гротеволь тусхайлбал иигэжэ хэлээ: Советскэ Союзай болон ГФР-эй хоорондо дипломатическа харилсаа тогтоохо тухай шиидхэбэриие Германска Демократическа Республикын Правительство һайшаана. Энэ шиидхэбэри немецүүдэй өөһэд хоорондоо үгэеэ ойлголсолго туйлаха эрмэлзэлгыень мүн лэ шангадхаха байна. Германиие нэгэдүүлхэ тухай асуудал немецүүдэй өөһэдынь хэрэг болоно. Хэрбээ, Германиин хоёр хубиин немецүүдэй бүримүһэн һайшаагаад ба дэмжээд байгаа гээшэ һаа, Германиие нэгэдүүлхэ тухай дүрбэн гүрэнэй шиидхэбэри немецкэ арадай амгалан ажабайдалда ба бүхы дэлхэйн арадуудта үнэхөөрөөл туһатай байха болоно. Тиимэһээ, Германиие нэгэдүүлхэ тухай асуудалые немецүүдэй хабаадалгагүйгөөр шиидхэхэ аргагүй байһаниинь тоншье эли.

Германска Демократическа Республикын ба Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай хоорондохи харилсаан тухай Договор Арадай Палатада хүргэгдэһэн байна. Энэ договорой зарим статьянууд тухай О. Гротеволь мүн лэ тогтожо хэлээ.

Договор ба Москвада хэгдэһэн хэлсээн Германска Демократическа Республикын туйлалтанууд, манай гүрэн дотор байгуулагдаһан социализмын үндэһэ һуури хододоо хамгаалагдаха, хэрэгсээгдэнгүй хэзээдэшье орхигдохогүй гэһэн этигэл найдабари бидэнэй бултанаймнай сээжэ зүрхэндэ түрүүлнэ. Московско хэлсээн манай Эсэгэ ороной нэгэдэхэ ябадалые хүнгэдхэжэ үгэнэ. Юуб гэхэдэ, эдэ хэлсээнүүд Баруун талын түрүү хүсэнүүдые зоригжуулна, амгалан ба демократическа ёһоор Германиие нэгэдүүлхын түлөө эрэлхэгээр хамтаараа тэмсэхэ зориг тэдэндэ бадаруулна. Тиимэһээ нэгэдэмэл, бэеэ даанхай, демократическа ба эб найрамдалда дуратай Германиие байгуулха замда тохёолдожо байһан бүхы һаад хаалтануудые зайсуулхын тулада хүсэлэл оролдолгоёо шангадхахыень уряалан немецкэ бүхы арадта бидэнэр ханданабди. «Немецүүд өөһэд хоорондоо үгэеэ ойлголсоёл!» гэһэн уряа мүнөө хэзээ хэзээнэйхиһээ үлүү ехэ удхашанартай болоод байна.

Германска Демократическа Республикын болон Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай хоорондохи харилсаанууд тухай Договорые һайшаахыень уряалан Арадай палатын депутадуудта премьер-министр О. Гротеволь үгынгөө түгэсхэлдэ хандаа.

Германска Демократическа Республикын Арадай палатада

БЕРЛИН, сентябриин 26. (ТАСС). Арадай палатын заседани дээрэ ГДР-эй премьер-министр О. Гротеволиин правительственна мэдүүлгэ хэһэнэй һүүлээр үгэ хэлэлгэ эхилээ.

СЕПГ-эй фракциин зүгһөө ГДР-эй премьер-министрын орлогшо В. Ульбрихт түрүүлжэ үгэ хэлээ. ГДР-эй ба СССР-эй правительственна делегацинуудай хоорондо болоһон хэлсээнүүд тухай премьер-министр Отто Гротеволиин хэһэн мэдүүлгые Германиин Нэгэдэмэл социалистическэ парти хүсэдөөр һайшаажа байһанаа элишэлэн мэдүүлнэ гэжэ тэрэ онсо тэмдэглээ. Түүхэтэ удхашанартай энэ Договорые баталһан ушар манай хүдэлмэришэн-таряашанай гүрэнэй шууд сэхээр ябуулдаг политикын аша үрэ, эб найрамдалые хамгаалхын түлөө манай тэмсэлэй үрэ дүн болоно. Тус договорые баталһан ябадал эб найрамдалай ба Германидахи демократиин болон социализмын хэрэгые өөрынгөө гарта бүхөөр абаһан Германска Демократическа Республикын хүдэлмэришэн ангида болон бүхы патриотическа хүсэнүүдтэ Советскэ Союзай арадуудай этигэн найдадаг байһаниие харуулна гэжэ тэрэ хэлээ.

Германида тохёолдоһон шэнэ байдалтай дашарамдуулан Демократическа Германиин Национальна фронтдо ородог бүхы демократическа хүсэнүүдые улам нягтаар жагсааха шухала гэжэ Ульбрихт онсо тэмдэглээ. Немецкэ арадай тон шухала зорилгонуудые шиидхэлгэдэ Германиин хүдэлмэришэн ангиин илангаяа ехэ харюусалгатай байһые, эб найрамдалай, нэгэдэлэй болон дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ немецкэ ажалшадай нэгэдэмэл ябуулга туйлаха шухала байһые тэрэ заагаа.

Удаань, христианско-демократическа союзай фракциин зүгһөө ГДР-эй премьер-министрын орлогшо О. Нушке, Германиин национально-демократическа партиин зүгһөө ГДР-эй премьер-министрын орлогшо ба гадаадын хэрэгүүдэй министр Л. Больц, Германиин либерально-демократическа партиин фракциин зүгһөө либерально-демократическа партиин генеральна секретарь М. Герлах, таряашадай демократическа партиин зүгһөө партиин генеральна секретарь Б. Розе, Демократическа Германиин Национальна фронтын зүгһөө Демократическа Германиин Национальна фронтын Национальна соведэй президиумэй түрүүлэгшэ Э. Корренс, Германиин эхэнэрнүүдэй демократическа союзай фракциин зүгһөө В. Келлер, Немецкэ сүлөөтэ залуушуулай союзай фракциин зүгһөө К. Кништедт гэгшэд Арадай палатын заседани дээрэ үгэ хэлээ.

Отто Гротеволиин хэһэн правительственна мэдүүлгые үгэ хэлэгшэд бултадаа һайшаагаа. ГДР-тэ хани ёһоор хандадагайнь түлөө Арадай палатын фракцинуудай түлөөлэгшэд Советскэ Союзда баясхалан хүргөө.

Германска Демократическа Республикын болон Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай хоорондохи харилсаанууд тухай Договорые Германска Демократическа Республикын Арадай палата нэгэн дуугаар һайшаагаа.

Арадай палата хадаа бусад асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ орходоо, ГДР-эй премьер-министрын орлогшо В. Штоф гэгшын элидхэлые шагнаһан ба конституцида нэмэлтэ оруулха тухай хуулиин проектые һайшааһан байна.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн X сесси

Сентябриин 26-най үглөөнэй заседани

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 27. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн үсэгэлдэр үглөөнэй заседани дээрэ юрэнхы дискусси болоһон байна.

Чилиин түлөөлэгшэ Рудесинда Ортега түрүүлжэ үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ мэдүүлээ. ООН хадаа бүхы ажал ябуулгадаа «хамагай түрүүндэ һаналаа нэгэдэхые оролдохо, бидэнэй дунда гарадаг арсалдаа зайсуулхые оролдохо ёһотой». Зүгөөр ООН-эй Уставые шэнээр хаража үзэхын тулада конференци зарлаха хэрэгтэй гэжэ тэрэ хэлэбэшье, чилийскэ делегациин һанамжын ёһоор Уставта ехэ хубилалтануудые оруулхаар бэшэ байна гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Һулаар хүгжэнги оронуудта экономическа туһаламжа үзүүлхэ тухай асуудалда Чилиин түлөөлэгшэ үгынгөө түгэсхэлдэ тогтожо хэлэһэн байна.

Политическэ асуудалнуудые шиидхэхэ талаар агуухэ гүрэнүүдэй хоорондо хэгдэхэ хэлсээнэй шухала удхашанартай байһые онсо тэмдэглэхэ зуураа, хэлсээ хэхэдээ экономическа асуудалнуудта зохихо анхарал хандуулхыень эдэ гүрэнүүдые Ортега уряалһан байна.

«ООН-эй бии болоһонһоо хойшонхи арбан жэлэй үедэ оройдоошье үзэгдөөгүй тиимэ таарамжатай оршон байдалда бидэнэр мүнөө уулзажа байнабди» гэжэ Югославиин делегациие толгойлогшо Коча Попович үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

Австритай гүрэнэй договор баталһан ушар дайнай хойто тээхи үедэ гарадаг түгшүүрилэй шалтагаануудай нэгые зайсуулба гэжэ тэрэ хэлээ.

Азиин болон Африкын оронуудай Бандунгдахи конференци хадаа «ондо ондоо хараа бодолтой гүрэнүүдэй хоорондо һайнаар харилсан ажаллаха аргатай байһанай үльгэр жэшээ болохоһоо гадна, эдэ хоёр залуу түбинүүдэй уласхоорондын хэрэгүүдтэ улам ехэ үүргэ дүүргэдэг боложо байһые харуулна» гэжэ Югославиин түлөөлэгшэ хэлээ.

Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулгада дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөнэй ехэ үүргэ дүүргэһыень Попович онсо тэмдэглээ.

ООН хадаа түгэлдэр организаци боложо үшөөл шадаагүй. Юуб гэхэдэ, тэрээндэ олон орон мүнөө хүрэтэр түлөөлэгдөөгүй байна гэжэ Попович хэлээ. ООН-до КНР-эй хуулита эрхые һэргээхэ, кандидат болоһон бүхы оронуудые ООН-эй гэшүүн болгожо абаха шухала гэжэ хэлээ.

Политическэ гү, али социальна системэнүүдһээнь дулдыдангүйгөөр ООН-эй Уставай ёһоор бүхы оронуудай хоорондо харилсан ажаллалга эмхидхэжэ, эб найрамдалые бэхижүүлхэ арга боломжын бии байһанда ба тэрэниие бэхижүүлхэ шухала байһанда гүнзэгыгөөр этигэлгэһээ Югославиин политика үндэһэлдэг юм гэжэ югославска делегациие толгойлогшо хэлээ.

Манай политическэ хараа шугам США-тай, Англитай, Францитай болон дэлхэйн бусад олон оронуудтай хани барисаатай ба үрэ ехэтэйгээр харилсан ажалладаг байһанһаамнай харагдана.

Энэ политика үшөө юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, бидэнэр СССР-тэй, Зүүн Европын бусад оронуудтай харилсаагаа нилээд һайжаруулаабди.

Энэ политикамнай үшөө юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, Азиин болон Африкын хэдэн олон оронуудтай Югослави холбоо барисаагаа улам һайжаруулаа.

Үглөөнэй заседаниин түгэсхэл дээрэ Ирагай түлөөлэгшэ Джемали үгэ хэлээ. Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха хэрэгтэ Азиин болон Африкын оронуудай Бандунгска конференциин, дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөнэй болон атомна энергиие амгалан ажалда хэрэглэхэ талаар уласхоорондын конференциин ехэ үүргэ дүүргэһэн тухай тэрэ гол түлэб хэлэһэн байна.

Сентябриин 26-най үдэрэй заседани

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 27. (ТАСС). Генеральна Ассамблейн үсэгэлдэр үдэрэй заседани дээрэ политическэ юрэнхы дискусси боложо, Канадын, Панамын, Йеменэй, Боливиин болон Грециин түлөөлэгшэд үгэ хэлээ.

Индиин коммунистическэ партиин съезд тушаа

ДЕЛИ, сентябриин 26. (ТАСС). Индиин коммунистическэ партиин дүрбэдэхи съезд февралиин 2-һоо 12 хүрэтэр болохо гэһэн мэдээсэл газетэнүүд толилоо.

Сэлэнгын эрьедэ, үдэшэлэн.

А. Мантаевай ф

БАБУШКИН ГОРОДТО

ЖЭШЭЭТЭ УЛААН БУЛАН

Түмэр замай Мысовая станцидахи кондукторнуудай улаан булан соо хододоо олон зон байдаг. Мысовая станци дээрэ тогтодог поезднуудай кондукторнуудые хангадаг энэ улаан булан сэбэрээр түхеэрэгдэнхэй. Энэ комнато мебелеэр хүсэд хангагданхай, эндэ олон гоё сэсэгүүд табяатай. Түмэрзамайхид сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэдэг байна. Улаан булан соо шатар, домино, биллиард байдаг. Эндэ ороошод мүн шэнэ газетэ, журналнуудые уншадаг, радио шагнадаг юм.

Улаан буландань «Рельс дээрэ» гэжэ ханын газетэ хододоо гарадаг. Энэ газетын хуудаһануудта түмэрзамшад өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай бэшэдэг, муугаар хүдэлдэг хүнүүдые шүүмжэлдэг, тэдээндэ туһа үзүүлдэг, дутуу дунданuудаа элирүүлдэг байна. Тэрээнһээ гадна, «СССР—түмэр замай агуухэ гүрэн», «СССР-эй гражданинуудай хүдэлмэрилхэ ба амарха агуухэ эрхэнүүд», «Партиин ЦК-гэй июльскэ Пленумэй шиидхэбэринүүд — түмэрзамайхидай дайшалхы программа» гэхэ мэтын гоё фотомонтажууд эмхидхэгдэһэн, мүн лекцинүүд ба элидхэлнүүд уншагдаһан байна.

Улаан булангай хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэхын түлөө городской Соведэй депутат нүхэр Строцкий ехэхэн оролдолго гаргана.

НОМОЙ МАГАЗИ[Н] БАРИГДАЖА БАЙ[НА]

Һүүлшын хэдэн жэлэй соо Бабушкин городой магазин ехэ таарамжагүй ратай байгаа. Тиимэһээ зон номой магазинай ш бариха тушаа асуудал полкомдо табиһан байгаа.

Мүнөө шэнэ магазин рилга түлэг дундаа ябажа на. Агуухэ Октябрьскэ люциин 38-дахи жэлэй о тэр Бабушкин городто магазин баригдажа дүүр хэ юм.

ВОСКРЕСНИК ХЭЖ ХАРГЫ ЗАҺАБА

Бабушкин городһоо Кл тосхон хүрэтэр тиимэшье бэшэ юм. Гэбэшье, эдэ гуудай хоорондохи харг муу дээрэһээ транспортаа ха гээшэ тон бэрхэшээлтэй гаа.

Эндэ һаяхан горисполк үүсхэлээр воскресник эм дэжэ, харгы заһагдаба. скреснигтэ тус городой хоной зон ехэ эмхитэйгээ ба. Мүн түмэрзамайхид портна хэрэгсэлнүүдээ нанууд, мори унаа гэхэ абаад, энэ воскреснигтэ тэйгээр хабаадалсаба.

Олониитын оролдосото лай ашаар Бабушкин Х скэ хоёрой хоорондохи урданайхидаа адли бэшэ һайн болобо.

Н. Пурб

Нютаг бүриин һонинууд

★ Кяхтын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой малшан Жигмит Цыбиков олон жэлэйнгээ дүй дүршэл хэрэглэн, даажа абаһан малаа тобир тарганаар харууһална. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ нүхэр эрхим ажалайнгаа түлөө 3 буруу нэмэлтэ түлбэри болгон абаһан байгаа. Энэ жэлдэ 1 буруу, 2 хони абанхай.

★ Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой кукуруза хуряалга дээрэ Загастайн дунда һургуулиин һурагшад һайнаар хүдэлмэрилөө. Тэдэнэй нэгэ зариманиинь тракторна сенокосилка дээр мэриляжэ, халаан соогоо 24 хүрэтэр кукуруза сабшаһан Эндэ һурагшад И. Бадма Ал. Данзанов, К. Банзарак Гашинов һайнаар хүдэлмэри

★ Зэдын аймагай Дорж ровай нэрэмжэтэ колхозой дань Үшөөтэйн долоон жэл гуулиин һурагшад ехэхэн ту үзүүлдэг юм. Һаяхан 60 га рагшадай хабаадалгатай во үнгэргэжэ, 600 центнер ор нопультаар сэбэрлэһэн ба

ШАТАР

Шатараар БМАССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө хахад финальна уулзалгын дүрбэдэхи тур болобо.

Уланов Хабухаев хоёрой наадаһан парти ехэ шанга тулалдаагаар үнгэрөө. Эсэстээ Хабухаев илаа.

Мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан Сампилов Крыловтой наадаха зуураа, абаһаар хүбүүень алдуулжа, байдалынь һуларуулба. Удаань, өөрөө алдуу хэжэ, бодоёо үгэхэ баатай болоһон байна. Крыловой алдууе ехэ зүбөөр һамбаашалжа, Сампилов энэ партияа шүүжэ шадаа.

Воробьев — Пуртов, Тоглоев — Ежов гэгшэдэй партинууд хойшолуулагдаа.

Дүрбэдэхи уулзалгын эсэстэ Сампилов түрүү зэргэдэ ябана.

• • •

Мүрысөөнэй табадахи турта Сампилов Хабухаевтай наадаад тэрэниие шүүһэн байна. Тоглоев Мамиловые илаа.

Пуртов Ежов хоёрой парти һонирхолтойгоор үнгэр тов шүүгдэхээр байдалта байтараа, нүгөөдэдөө ма байна.

Уланов Крыловые, Вороб бухаевые шүүгээ.

Мүн хойшолуулагдаһан нууд наадагдаа. Крылов, Е шэд наадангүйгөөр парти һэндэ тоолохо гэжэ шинд милов Павловтай наадаад удаань Крыловто мат үгөө Ежовые шүүгээ. Хабухае луулһан партияа һайнаар лүүлжэ Воробьевые шүүгэ

Табадахи турай удаа дү ти наадаад бараниинь шүү пилов түрүү зэргэдэ ябана хоёрдохи һуури эзэлээ.

В. И

Редактор Д. Л. ЛОБ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32. заместителя редактора—32-74, отв секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 34 культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00576. Типография министерства Культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №